

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

לפני	כבוד	השופט	אשר	קולה	–אב"ד
כבוד	השופט	השופט	דני		צרפתי
כבוד שופטת רננה גלפז מוקדי					
המאשימה			מדינת ישראל		

נגד

הנאשם **עאמר זעאתרה (עציר) ת.ז. 208340984**

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

נוכחים:

בשם המאשימה – עו"ד יעל כ"ץ
בשם הנאשם – עו"ד לידאווי
הנאשם – הובא [על ידי הליווי]

פרוטוקול

הכרעת דין

השופט אשר קולה – אב"ד

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום, המייחס לו עבירה של רצח, לפי סעיף 300(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), ועבירה של ניסיון שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 403 סיפא לחוק.

עיקרי כתב האישום

2. הנאשם, דאהר ראדי, ואדם נוסף שזהותו ידועה למאשימה אך טרם נלכד (להלן: "דאהר" ו-"האחר" או "כרם" בהתאמה) הם תושבי יפיע וקיימים ביניהם קשרי ידידות.

3. בדירה השייכת למשפחתו של עווד זעאתרה ביפיע (להלן בהתאמה: "הדירה" או "דירת ההימורים"), מתקיימים בשנים האחרונות משחקים אסורים בהם מהמרים משתתפי המשחק על סכומי כסף המסתכמים באלפי שקלים בכל משחק (להלן: "משחקי הימורים").

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 הנאשם אשר ידע, כי בדירה מתקיימים משחקי הימורים ואף צפה במשחק הימורים
2 שהתקיים בדירה, הביא את המידע הנ"ל לידיעת דאהר והאחר, והשלושה קשרו קשר, ביום
3 5.1.18 או סמוך לפני כן לשדוד את משתתפי משחק ההימורים המתקיים בדירה.
4
- 5 בהתאם לקשר סוכם, כי רכבו של הנאשם, מסוג פורד מ.ר. 43-335-71 (להלן: "הרכב"),
6 ישמש אותם לנסיעה לדירה ולמילוט מהמקום. הנאשם ינהג ברכב, ודאהר והאחר ייכנסו
7 לדירה וישדדו את משתתפי משחק ההימורים באיומי סכין.
8
- 9 בהתאם לקשר ולשם מימושו, ביום 5.1.18, בסמוך לשעה 02:00, בדירתו של דאהר ביפיע-
10 נערכו הנאשם, דאהר והאחר לביצוע השוד- דאהר לבש חרמונית, הצטייד בסכין גדולה ובגז
11 מדמיע; האחר לבש מעיל והצטייד בסכין גדולה; הנאשם, דאהר והאחר הצטיידו בכיסויים
12 לפנים היכולים לשמש לצורך הסוואת זהותם.
13
- 14 בהמשך, פירקו הנאשם, דאהר והאחר את לוחית הזיהוי האחורית של הרכב, מחשש שמספר
15 הרכב ייקלט במצלמות האבטחה בנתיב נסיעתם.
16
- 17 בהתאם לקשר, נסעו הנאשם, דאהר והאחר ברכב מביתו של דאהר עד לדירה, כשפניהם
18 מכוסות בכיסויי הפנים שתוארו לעיל. דאהר והאחר ירדו מהרכב, כשהם חמושים בסכינים
19 ובגז מדמיע, ניגשו לדירה ופרצו פנימה, כשהנאשם ממתין להם כל אותה עת ברכב.
20
- 21 במועד האמור (5.1.18), השתתפו עווד זעאתרה, נימר אבו חאטום (להלן: "נימר"), יוסף עבוד
22 וסאמר עואד (להלן בהתאמה: "סאמר" או "המנוח") במשחק הימורים שהתקיים בדירה.
23 במקום אף נכח לסירוגין, האיל זעאתרה.
24
- 25 משתתפי המשחק ישבו סביב שולחן ההימורים בדירה. דאהר ניגש לנימר, שישב קרוב לדלת
26 הכניסה לדירה והצמיד סכין לגרונו. האחר ניגש לסאמר ונעמד לצידו כשהוא אוחז בידו את
27 הסכין. דאהר והאחר צעקו למהמרים לא לזוז ודרשו לתת להם את הכסף.
28 נימר ניסה להרחיק את הסכין מגרונו ובתגובה, ריסס דאהר לעברו גז מדמיע וחתך אותו חתך
29 עמוק בכף ידו השמאלית באמצעות הסכין.
30 סאמר נעמד על רגליו, ואז דקר אותו האחר באמצעות הסכין דקירה אחת בפלג גופו העליון.
31

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעארתה(עציר)

10. מיד לאחר מכן, נמלטו דאהר והאחר בריצה מהדירה, עלו לרכב בו המתין להם הנאשם, והשלושה נסעו מהמקום לשטח פתוח בשכונה המערבית ביפיע, שם שרפו את הבגדים ששימשו אותם בביצוע העבירות והעלימו את הסכינים ואת הגז המדמיע.
11. כתוצאה ממעשיהם של הנאשם, דאהר והאחר, נגרם לסאמר פצע דקירה בצד האחורי של הגו מימין עם היווצרות שתי תעלות דקירה, האחת דרך הריאה הימנית והכבד והאחרת דרך הכליה הימנית. סאמר הובהל לבית החולים האנגלי בנצרת שם נקבע מותו.
- בנוסף, נגרמו לנימר חתכים בכף היד ובאצבעות 4 ו- 5. נימר פונה למרכז רפואי העמק בעפולה, שם עבר ניתוח בהרדמה מלאה ואושפז עד ליום 9.1.18.
12. **לטענת המאשימה, במעשים המתוארים לעיל, תקף הנאשם, בצוותא עם דאהר והאחר, אדם לשם ביצוע שוד בנסיבות מחמירות; וכן, גרם הנאשם במזיד, בצוותא עם דאהר והאחר, למותו של אדם תוך כדי ביצוע עבירה אחרת או כדי להקל על ביצועה.**
- נציין, כי כנגד דאהר הוגש כתב אישום בנפרד, ועניינו תלוי ועומד בפני מותב אחר. האחר, טרם אותר על ידי רשויות החוק וטרם הוגש כנגדו כתב אישום.

תשובת הנאשם לכתב האישום

13. הנאשם אישר בתשובתו לכתב האישום את קשרי הידידות בינו לבין דאהר והאחר. עוד אישר הנאשם, כי ידע על כך שבדירה מתקיימים, בשנים האחרונות, משחקי הימורים על סכומי כסף המסתכמים באלפי שקלים בכל משחק, כמו גם את העובדה לפיה הוא נכח בדירה וצפה במשחק שהתקיים בה. בניגוד לנטען בכתב האישום, טען הנאשם כי הוא מעולם לא קשר קשר עם איש לשדוד את משתתפי משחק ההימורים ואף לא סוכם, כי רכב הפורד ישמש אותם למטרה זו. הנאשם כבר בעובדות כתב האישום לפיהן הוא ו/או מי מהאחרים גרם למותו של המנוח והוסיף, כי הוא לא הסכים בשום שלב שמי מהאחרים ינקוט באלימות כלפי מאן דהוא ואף הבהיר להם מפורשות עמדתו זו. הנאשם הוסיף וטען, כי לא נכח בדירה בשום שלב של האירוע מושא כתב האישום.
- הנאשם הוסיף והעלה טענת זוטא, על פיה, הודאתו נגבתה תוך הפעלת אמצעים פסולים ע"י חוקרי המשטרה, ובהם, שעות חקירה ארוכות ובשעות לא שגרתיות, הבטחות שווא לפיהן ככל שהוא יגולל בפני החוקרים את סיפור המעשה, הוא ישוחרר לחופשי שכן לא מיוחס לו

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 חשד כלשהוא של מעורבות ברצח המנוח. לפיכך ובעקבות הלחצים שהופעלו עליו, לרבות
2 בדגש ללחץ הנפשי, הוא "נשבר" ומסר לחוקרים את מבוקשם.

3
4 יצויין, כי בישיבת יום 29.4.18, חזר בו הנאשם, באמצעות בא-כוחו, מטענת הזוטא.

ראיות הצדדים

5
6
7
8 .14 במסגרת פרשת התביעה העידו עווד זעאתרה, נימר אבו חאטום ויוסף עבוד, אשר בשעת
9 קרות האירוע שיחקו בדירה משחק קלפים על סכומי כסף משמעותיים; האיל זעאתרה אשר
10 נכח בדירה בליל האירוע, מוקדם להתרחשותו, וכן סייע בהעלאת המנוח לרכב, לצורך פינויו
11 לבית החולים, סמוך לאחר האירוע; ראמי זעאתרה, דודו של הנאשם אשר נכח בדירה
12 במועדים שונים מוקדם למועד האירוע; מתן שמילוביץ, אשר צילם את פעילות ההובלה
13 וההצבעה עם הנאשם וערך דו"ח ביצוע צילום וידאו וכן החוקרים עמיד סלאמה, עזיז סאבא
14 וג'האד אבו סאלח אשר חקרו את הנאשם בנוגע למעורבותו באירוע.

15
16 .15 במסגרת פרשת ההגנה לא נשמעו עדים כלל. גם הנאשם עצמו בחר שלא להעיד.
17 בנוסף הגישו הצדדים, במהלך ההליך, ראיות אשר לתוכן אתייחס, על פי הצורך, להלן.

יריעת המחלוקת

18
19
20
21 .16 המאשימה מבססת את ראיותיה בדבר מעורבות הנאשם בביצוע העבירות, בעיקר על הודאות
22 הנאשם במשטרה, שחזור האירוע בידי הנאשם ותיעוד ממצלמות האבטחה הסמוכות לזירת
23 האירוע. להודאות הנאשם במשטרה נמצאו, לעמדת המאשימה, חיזוקים שונים כפי שיפורטו
24 להלן.

25
26 .17 הנאשם מצדו, הודה במסגרת תשובתו לכתב האישום בקשרי ידידות עם דאהר והאחר. עוד
27 הודה הנאשם במסגרת התשובה הנ"ל, כי הוא ידע על כך שמתקיימים בדירה משחקי
28 הימורים על סכומי כסף המסתכמים באלפי שקלים. הנאשם גם אישר שהוא נכח בדירה,
29 מוקדם לאירוע מושא כתב האישום, וצפה במשחק הימורים שהתקיים בה.

30
31 את שאר עובדות כתב האישום הכחיש הנאשם.

32

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעארתה(עציר)

- 1 הנאשם, בהיותו מודע לדברים שמסר בהודאותיו במשטרה ובשחזור, מהם ניתן ללמוד על
2 מעורבותו וחלקו באירוע, טען תחילה כי נפלו פגמים בחקירה המצדיקים את פסילת
3 הודאותיו. לטענתו, הופעלו עליו אמצעים פסולים ולחצים משמעותיים בעטיים הודה
4 במעורבות באירוע, על אף שלא היה לו כל חלק בו.
5
6 לקראת סיום פרשת התביעה, ולאחר שנשמעו עדויות חלק מחוקרי המשטרה, חזר בו הנאשם
7 מטענת הזוטא כאמור (ראה הודעת ב"כ הנאשם משיבת יום 29.4.18).
8
9 עם זאת, על אף שהנאשם כופר בעובדות כתב האישום הקושרות אותו לאירוע, הוא בחר לא
10 להעיד ושמר למעשה על זכות השתיקה. בסיכומיו טען בא כוחו שהמאשימה מתעלמת
11 ממכלול הודעותיו ומסתמכת אך ורק על אמירות מסוימות, אותן היא מוציאה מהקשר.
12 עוד טוען ב"כ הנאשם, כי המאשימה כשלה בניסיונה להוכיח כי בוצעה עבירה של ניסיון
13 לשוד, שכן כל הנוכחים בזירה העידו שכסף לא נלקח ושמדובר היה באירוע של מספר
14 שניות, וחלקם של הנוכחים אף סבר שמדובר ב"מתיחה" של מי מחבריהם.
15 עוד טוען ב"כ הנאשם כי גם את עבירת הרצח כשלה המאשימה להוכיח, שכן איש מהנוכחים
16 בדירה, לא העיד שראה כיצד נדקר המנוח.
17 טענה נוספת היא כי עד מרכזי – דאהר – לא הובא כלל לעדות ובנסיבות אלו, יש להניח,
18 שעד זה היה תומך דווקא בגירסת הנאשם, מה גם שרק בגין העובדה שעד זה לא הובא, החליט
19 הנאשם לוותר על עדותו. באשר להודאות שכן ניתנו, והגם שהנאשם וכאמור חזר בו מטענות
20 הזוטא, שב בא כוחו וטוען שאין להסתמך על ההודאות שכן אלו הודאות שניתנו תוך הפעלת
21 אמצעים פסולים שעות חקירה מרובות, ו-5 חוקרים, אשר צעקו על הנאשם, תוך שהנאשם
22 מבוהל, חלש ולאחר התמוטטות.
23 טבנסיבות אלו, כך אליבא דב"כ הנאשם, אין ליתן משקל להודעת הנאשם מיום
24 30.1.18 ויש להעדיף על פניה הודעות קודמות.
25 ב"כ הנאשם ממשיך וטוען, כי הנאשם סיפק הסבר סביר לכל מעשיו, כי לא התכוון כלל
26 להשתתף בשוד, לא כמבצע ואף לא כמסייע, וכל שהסכים הוא להסיע את האחרים על
27 מנת "לעשות סיבוב ולאכול סנדוויץ'" ולא במטרה לבצע שוד. לטענתו, סופו של דבר,
28 הסכים לעצור לדאהר ולאחר, על יד דירת ההימורים רק כי האמין להם "שהם רק
29 רוצים לתת מבט על המצב מבפנים כך מרחוק".
30
31 הצדדים חלוקים, אם כן, בשאלת מעורבותו של הנאשם באירוע, אם בכלל, לרבות בשאלת
32 אחריותו הפלילית להמתת המנוח.

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעארתה(עציר)

- 1 ב"כ המאשימה סבור, כי יש לראות בנאשם כ"מבצע בצוותא" האחראי בפלילים הן לניסיון
2 השוד והן לרצח המנוח. באשר לרצח המנוח מבקשת המאשימה לייחס לנאשם שתי חלופות,
3 האחת כשל "מבצע בצוותא" בהתאם לסעיף 29 לחוק העונשין והשנייה בהתאם להוראת סעיף
4 34 (א) לחוק העונשין.
- 5 כך או כך, אליבא דב"כ המאשימה, האחר צריך להיות מורשע ברצח לפי סעיף 300 (א)
6 (3) לחוק העונשין ולפיכך, הנאשם כ"מבצע בצוותא" צריך להיות מורשע ברצח כ"מבצע
7 בצוותא" בהתאם לאחת החלופות דלעיל.
- 8 ב"כ הנאשם סבור מנגד, כי לא ניתן להרשיע את הנאשם כמבצע בצוותא כלל, לא בעבירת
9 ניסיון השוד וממילא גם לא בעבירת הרצח של שתי חלופותיה.
- 10
- 11 21. באשר למישור המשפטי טוען הנאשם, כי אין כלל לראות בו כמבצע בצוותא, תוך שמבקש
12 הוא, בסיכומיו לערוך אבחנה בין מסייע לבין מבצע בצוותא.
- 13
- 14 **דיון עובדתי**
- 15
- 16 22. את הדיון אפתח בסקירה תמציתית של ההתרחשויות, לאחר מכן אדון במשקל הודאות
17 הנאשם במשטרה ובהמשך לכך אבחן את סוגיית אחריותו של הנאשם כמבצע בצוותא
18 הן לניסיון השוד והן להמתת המנוח.
- 19
- 20 23. טרם שאעשה כן אבקש להעיר מעל סדר יומנו שתי טענות של הסניגור. האחת, טענתו כי אין
21 מקום ליתן משקל לחלק מהודעותיו של הנאשם והשנייה הנוגעת לטענתו, כי היה על
22 המאשימה לאמץ גם אמרות נוספות ומזכות של הנאשם.
- 23
- 24 24. באשר לטענת חוסר המשקל של חלק מההודעות, הרי שעה שחזר בו הנאשם, באמצעות בא
25 כוחו מטענות הזוטא, שוב לא יכול עתה הנאשם לחזור עליהן. עקב ויתורו של הנאשם על
26 טענות הזוטא הגיעו הצדדים בהסכמה לויתור על עדות חלק מגובי האמרות ושעה שנשללה
27 בהסכמת הנאשם, מב"כ המאשימה היכולת לסתור את טענות הזוטא, שוב לא יכול לחזור
28 עליהן הנאשם.
- 29 זאת ועוד, לטעמי וכפי שעוד אראה להלן, יש דברים רבים ונוספים המסבכים את
30 הנאשם לבד מהודעתו מיום 30.1.18 שעליה יצא קצפו של ב"כ הנאשם.
- 31 לעניין זה אבקש להוסיף, כי בתחילת שמיעת הראיות, נחקר אחד מגובי האמרות, השוטר
32 עזיז סאבא (להלן: "עזיז"), וזה הבהיר הבהר היטב, כי לא הופעלו אמצעים פסולים

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעארתה(עציר)

- 1 בחקירותיו של הנאשם, והגם שמדובר היה, מטבע הדברים בחקירה קשה, שיכול ונמשכה
2 שעות רבות, הרי שהיא נוהלה בהגינות, וללא שהובטחו לנאשם הבטחות שונות שגרמו
3 להודאותיו.
4 עוד ראה לעניין אי מתן הבטחות כלשהן לנאשם בעדותו של עזיז בפנינו.
5 עזיז השיב בשלילה לשאלת ב"כ הנאשם האם זכור לו שהנאשם בכה בראשית חקירתו
6 הראשונה וביקש לא לצעוק עליו (חקירת הנאשם מיום 6.1.18 - ת/13), וציין כי מצבו הנפשי
7 של הנאשם במהלך החקירה היה "רגיל".
8 עזיז שלל, בתגובה לשאלת ב"כ הנאשם, עריכת תשאול לנאשם, מחוץ לחדר החקירות, ולפני
9 שהחלה חקירתו הנ"ל.
10 (עמ' 17 לפרוטוקול ישיבת יום 24.4.18).
11 עוד אפנה לעמ' 58 לתמליל ההודעה השלישית של הנאשם במשטרה מיום 9.1.18 (ת/8) לפני
12 שהנאשם מספר ומודה במעורבותו באירוע הוא שואל את החוקרים, כיצד יעזרו לו אם
13 "יפתח" ויספר, והם שבו והדגישו, כי אינם יכולים להבטיח לו דבר מאחר שאינם מוסמכים
14 לכך, ומי שיכריע את דינו סופו של יום הוא בית המשפט ולא אחר.
15 גם במהלך ההודעה החמישית והאחרונה של הנאשם במשטרה הובהר לו, כי הוא לא
16 יקבל טובות הנאה תמורת הודעתו (עמ' 94 ש' 18 - 19 לתמליל ת/72).
17
18 25. באשר לטענה בדבר התעלמות המאשימה מאמרות מזכות של הנאשם, הרי שעה שבחר
19 הנאשם שלא להעיד, לא ניתן להציג בפנינו או להסתמך על אמרות אלו, שכן אלו לא עברו
20 את כור ההיתוך של החקירה הנגדית. שונה הדבר כמובן ביחס לאמרות מפלילות של
21 הנאשם הכשרות להתקבל כראיה נגדו (על מהותן וטבען ראו להלן). משכך אפוא ולו רצה
22 הנאשם ליתן תוקף גם לאמרותיו המזכות או להסביר את אמרותיו המפלילות (וכאמור ככל
23 שיש כאלה לגבי כל סעיפי האישום) צריך היה להתכבד ולהעיד בבית המשפט, משלא עשה
24 כן, הרי שממילא המסקנה היא כי רק אמרותיו המפלילות (וכאמור ככל שכך ייקבע) ייקפו
25 לחובתו.
26
27 26. כיוון שהגענו לכאן, אבקש עוד להוסיף כבר עתה, כי משלא קיבלתי את אמרותיו ה"מזכות"
28 כביכול של הנאשם, בהודעותיו במשטרה, הרי שנותרנו רק עם הודאתו במעורבותו בניסיון
29 לשוד ואבהיר כבר עתה, כי את הסברו ולפיו, "בסך הכל יצא עם חבריו לסיבוב קצר" אין
30 לקבל. כאמור, לו רצה הנאשם שנקבל הסבר זה, צריך היה להעיד על כך בפנינו.
31

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 זאת ועוד, הנאשם לא מסביר מדוע, אם אכן מדובר היה ב"סיבוב" תמים, פירק את לוחית
2 הרישוי, וכל שהסביר הוא לנו, כך במועד השלמת הטיעונים בעל פה, ש"דאהר אמר לו לפרק
3 את לוחית הרישוי..." (ראה פרוטוקול הדיון מיום 7.10.18).
4 גם הסבר לכיסוי פניו של הנאשם עת שהסיע את האחרים, לא קיבלנו מהנאשם.
5
6 ליתר טענותיו של הסניגור המלומד, אדרש במהלך ניתוח העדויות והניתוח המשפטי
7 וכדלהלן.

8
9

10
11

מהלך התרחשות האירוע בדירה על פי העדויות;

12 28. בין ה- 4.1.18 ל- 5.1.18, סמוך לשעה 02:00, נכנסו שני רעולי פנים לדירת ההימורים, בה
13 התקיים אותה עת משחק קלפים על סכומי כסף המסתכמים באלפי שקלים, אשר היו
14 מונחים על שולחן ההימורים.

15
16

17 29. עדויות התביעה, במסגרתן פורטה ההתרחשות עם כניסתם של שני רעולי הפנים לדירה, לא
18 נסתרו בחלקן הארי, למעט אי דיוקים ו/או סתירות מינוריות, להן אין ליתן משקל, כפי
19 שאפרט להלן.

20
21

עדות עווד זעאתרה (להלן: "עווד")

22
23

24 30. עווד, אשר עשה שימוש בדירה, השייכת לאחיו המנוח, לצורך עריכת משחקי הימורים, מסר
25 מספר הודעות במשטרה במסגרתן תיאר את השתלשלות האירוע בדירה שבסופו מצא המנוח
26 את מותו (ההודעות הוגשו על ידי הסניגור וסומנו נ/1- נ/1ד).

27
28

29 עווד תיאר את הדברים בעדותו בבית המשפט. בראשית עדותו סיפר, כי משחקי ההימורים
30 מתקיימים בדירה במהלך חודש חג המולד, אלא שבחקירתו הנגדית אישר עווד, כי
31 מתקיימים משחקים גם בתקופות אחרות, אם כי סייג שמדובר במשחקים חבריים (בין
בני משפחה), שאינם למטרות הימורים, והמסתכמים בסכומי כסף מינוריים ממש. (עמ'
38 לפרוטוקול ישיבת יום 24.4.18).

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 עווד תיאר לפנינו את ההשתלשלות בליל האירוע וסיפר כי לאחר חצות (5.1.18), החל משחק
2 הימורים בדירה בו השתתפו לואי, נימר, יוסף, המנוח והוא עצמו (להלן: "השחקנים"). עווד
3 הוסיף, כי גם אחיו האיל נכח בדירה, אם כי הוא לא השתתף במשחק אלא רק הכין קפה
4 לשחקנים (עמ' 24 לפרוטוקול ישיבת יום 24.4.18).
5
6 עווד המשיך וסיפר, כי לאחר שלואי הפסיד את כל כספו במשחק (בין 1,500 ל- 1,700 ₪)
7 ומשעה שהוא לא נעתר לבקשתו של לואי להלוות לו סכום כסף על מנת שימשיך במשחק, עזב
8 לואי את הדירה, וסמוך לאחריו עזב גם האיל לביתו.
9
10 על פי תיאורו של עווד להמשך האירוע, זמן קצר לאחר עזיבתם של לואי והאיל כאמור ובשעה 31.
11 01: 45 בערך, נכנסו לדירה שני רעולי פנים מצוידים בסכינים ובגז מדמיע, האחד החזיק את
12 הסכין סמוך לגרונו של נימר וריסס עליו גז מדמיע, והשני עמד סמוך למנוח. כאשר ניסה
13 המנוח לקום ולברוח לכיוונו של עווד, דקר אותו רעול הפנים שעמד סמוך אליו, ומיד לאחר
14 מכן ברחו שני רעולי הפנים מהדירה.
15 עווד המשיך והעיד, כי לאחר ששני רעולי הפנים ברחו כאמור, ביקש ממנו המנוח לפנות אותו
16 לבית חולים, הוא פנה לכיוון ביתו הסמוך להביא את מפתחות הרכב, אז נתקל באחיו האיל
17 וסיפר לו על אודות השתלשלות האירוע. בשלב זה, הוא הבחין במנוח יורד במדרגות במהרה
18 ונופל על הארץ. הוא ואחיו האיל הרימו את המנוח, הכניסו אותו לרכב ופינו אותו לבית
19 החולים (עמ' 25- 33 לישיבת יום 24.4.18).
20 יצוין גם, כי עווד דבק בגרסתו במשטרה לפיה הוא לא שמע מרעולי הפנים דרישה
21 כלשהיא, גם לא לכסף, במהלך האירוע (עמ' 60 לפרוטוקול ישיבת יום 24.4.18).
22 עוד יודגש והדבר יהיה חשוב להמשך, כי עווד הבהיר שראה אומנם את הדקירה אך לא
23 ראה איפה נפגע המנוח (נ/1 עמ' 2, שורה 48).
24 לטענת ב"כ המאשימה, שילוב דברי העד בהודעתו הנ"ל עם עדותו בבית המשפט מובילים
25 למסקנה כי העד ראה את עצם הדקירה, אך לא ראה את מיקומה בגוף.
26 לטעמי, ואדגיש זאת כבר עתה, זוהי טענה בלתי מסתברת, כי אם העד ראה את "עצם"
27 הדקירה, ממילא חייב היה לראות גם את מיקום הדקירה בגוף, או לפחות את אזור הדקירה.
28 ודוק, ב"כ המאשימה לא טען שמדובר בעד שראה תנועה של ניסיון דקירה, אלא "פעולת
29 דקירה", שהגדרתה ברורה, החדרת להב הסכין לאיבר מאיברי גופו של אחר, שעה שלא ראה
30 עווד היכן נדקר המנוח, ממילא אי אפשר לטעון באותה נשימה שהוא ראה את "עצם
31 הדקירה".
32

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

נימר אבו חאטום (להלן: "נימר")

32. נימר, אשר השתתף במשחק ההימורים שהתקיים בדירה בליל האירוע, פרט את השתלשלות האירוע, באופן דומה לפירוט של עווד בעדותו לפנינו. לפיכך, אפרט להלן את הפרטים בגרסתו שיש בהם כדי להוסיף על גרסתו של עווד, או כאלה העומדים בסתירה לגרסתו של עווד, אם ישנם.

נימר סיפר, כי לאחר שאחד מרעולי הפנים הצמיד סכין לגרונו וריסס לעברו גז מדמיע, הוא לא יכול היה לראות דבר, או אז דקר אותו רעול הפנים ביד שמאל והוא בתגובה נסוג צעד לאחור. בשלב זה, הוא שמע את המנוח אומר "תתרחק ממני" או דבר מה דומה, אם כי הוא לא ראה את פעולת הדקירה של המנוח ע"י רעול הפנים, וזאת בשל הפגיעה בעיניו מתרסיס הגז המדמיע.

33. לשאלת ב"כ הנאשם, האם מי מרעולי הפנים הפנה אליו דרישה כלשהיא, השיב נימר: "רק אחד מהם אמר מילה אחת שאף אחד לא יזוז" (עמ' 84 לפרוטוקול ישיבת יום 24.4.18).

נימר הוסיף, כי לאחר שרעולי הפנים עזבו את הדירה, הוא הבין כי המנוח נדקר, והוא סייע בהעלאת המנוח לרכב שבו הוא הובהל לבית החולים. לאחר מכן, הוא נכנס לביתו של עווד, שטף את פניו ומשם נסע לקבלת טיפול רפואי בבית החולים (עמ' 71-73 לפרוטוקול יום 24.4.18).

עדות יוסף עבוד (להלן: "יוסף")

34. יוסף מסר מספר הודעות במשטרה במסגרתן תיאר את מהלך האירוע בדירה (ההודעות הוגשו, על ידי הסניגור וסומנו נ/2-2/נ). (ד2/נ).

בעדותו לפנינו החל יוסף בתיאור המקדים לאירוע, שהינו זהה בעיקרו לתיאורם של נימר ועווד. על כן, אפרט את החלקים מעדותו שיש בהם כדי הוספה או שינוי.

יוסף תיאר את התפתחות האירוע עם כניסתם של רעולי הפנים לדירה כך:

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 "נכנסו, שמו את הסכין על הראש של נימר ואמרו אנחנו רוצים את הכסף". בהמשך עדותו
2 דייק יוסף דבריו והבהיר, כי מי שדרש את הכסף הוא רעול הפנים שאיים בסכין על נימר.
3 בשלב זה, נימר תפס את להב הסכין בכף ידו, הרחיק אותה מגרונו ונגח ברעול הפנים. בתגובה
4 לכך, רעול הפנים שאיים בסכין על נימר, ריסס לעברו ולעבר כלל הנוכחים גז מדמיע, ושני
5 רעולי הפנים ברחו מהדירה, מבלי לקחת את הכסף שהיה מונח על השולחן.
6
7 יוסף הוסיף וסיפר, כי לא ראה את דקירת המנוח, ואף לא ראה שזה שעמד על יד המנוח,
8 החזיק סכין בידו. אם כי ציין, כי לפני שרעולי הפנים עזבו את הזירה, הוא הבחין במנוח
9 מנסה לקום מהכיסא ולהושיט יד לעבר שולחן ההימורים כדי לקחת את כספו, תוך שהוא
10 ממלמל "אני לא אכפת לי, לא אכפת לי", ברם, רק לאחר שרעולי הפנים ברחו מהמקום, הוא
11 קלט שהמנוח נדקר (עמ' 101-102, 115 לפרוטוקול מיום 24.4.18).
12 יוסף הוסיף והבהיר כי האירוע היה קצר מאוד והסתיים תוך שניות ספורות, כאשר בראשיתו
13 הוא כלל לא הבין כי מתבצע ניסיון שוד, אלא סבר, כשנכנסו רעולי הפנים, כי מדובר
14 ב"מתיחה" של מי ממכריהם.
15 יוסף המשיך וסיפר בעדותו לפנינו, כי הוא לא הבחין בדבר מה בידו של רעול הפנים שעמד
16 סמוך למנוח (עמ' 106 לפרוטוקול ישיבת יום 24.4.18), וזאת בניגוד לגרסתו במשטרה שניתנה
17 שעות מספר לאחר האירוע, במסגרתה הוא סיפר כי הבחין בסכין בידו של אותו רעול פנים
18 (הודעה מיום 5.1.18 שעה 9:50 - נ/2).
19 כשעומת יוסף עם גרסתו הנ"ל במשטרה, הוא הסביר כי חקירתו במשטרה התקיימה סמוך
20 מאוד לאחר האירוע וכאשר "היה הכל חם... מה שהיה סיפרתי", ולכן הוא זכר את הפרטים
21 בבירור ובמדויק יותר שם (עמ' 111 לפרוטוקול ישיבת יום 24.4.18).
22
23

עדות האיל זעאתרה (להלן: "האיל")

24
25
26 תיאורו של האיל להשתלשלות העניינים בליל האירוע עד לעזיבתו את הדירה, ומוקדם
27 לאירוע עצמו, זהה בעיקרו לתיאוריהם של עווד ונימר בעדותם, ומשום כך לא אתעכב
28 על תיאוריו בעניין.
29
30 אפרט להלן את גרסתו של האיל לפנינו, ככל שהיא מתייחסת להתפתחות שאירעה
31 מאוחר לעזיבתו את הדירה, וכאשר נותרו לשחק בדירה עווד, נימר, יוסף והמנוח.
32

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 האיל סיפר בעדות, כי זמן קצר לאחר שעזב את דירת ההימורים, התקשר אליו נימר
2 באמצעות תוכנת ה"ווטסאפ" והפנה אותו לקרוא הודעה כתובה שהוא שלח לו באמצעות
3 ה"ווטסאפ", בה ביקש ממנו הלוואה בסך 3,000 ₪ והוא בתגובה השיב לו, כי הוא יכול
4 להלוות לו 2,000 ₪ בלבד. על פי האיל, חלפו כשתי דקות, לכל היותר, בין ההתכתבות הנ"ל,
5 בינו לבין נימר (שהתרחשה בשעה 13:02) לבין ההתרחשות לה היה עד סמוך לאחר מכן, כפי
6 שתפורט.
- 7
- 8 על פי גרסתו של האיל, משביקש ממנו נימר להביא לו את הכסף "למעלה" לדירה, הוא לבש
9 חולצה ויצא מביתו, אז הבחין בעווד רץ לקראתו ומחליק. לשאלתו את עווד "מה יש?", ענה
10 לו הנ"ל "תקפו אותנו בסכינים", ולשאלתו מי תקף, השיב עווד "רעולי פנים".
- 11
- 12 בשלב זה, הבחין האיל, כך על פי גרסתו, ביוסף, נימר והמנוח יורדים במדרגות הבניין, כאשר
13 נימר דימם מפניו, יוסף התקדם אל הקצה השני של השער והמנוח רץ ונפל ארצה.
- 14 האיל המשיך וסיפר, כי משהבין כי עווד מחפש מפתחות לרכב הוא הציע מיד את מפתחות
15 רכבו וסייע לעווד להכניס את המנוח, שהיה פצוע, לרכב, והם פינו אותו לבית החולים האנגלי
16 בנצרת (עמ' 87-90 לפרוטוקול ישיבת יום 18.4.24).
- 17
- 18 37. שאר עדויות התביעה הן של חוקרי משטרה שחקרו את הנאשם וביצעו פעולות חקירה שונות,
19 כאשר עדויות אלה עסקו בעיקרן, בבירור טענת הנאשם להפעלת אמצעים פסולים לגביית
20 הודעתו. משעה שחזר בו הנאשם מטענות הזוטא, אין עוד צורך בניתוח עדויות אלה, ועל כן
21 התייחסות אליהן, תיעשה, על פי הצורך, בהמשך הכרעת הדין.
- 22
- 23 38. כאמור, מטעם ההגנה לא נשמעו עדים, כאשר גם הנאשם עצמו, ובעצת בא כוחו, ולאחר
24 שהוסברה לו משמעות אי – העדתו, בחר שלא להעיד.
- 25 נוכח האמור, אפנה להלן לבחינת גרסאות הנאשם במסגרת הודעותיו במשטרה.
- 26
- 27 39. טרם שאעשה כן, אבקש להבהיר כבר עתה, כי המאשימה הצליחה להוכיח, מעל לכל ספק
28 סביר, באשר להליך שבפנינו, כי אכן בוצעה עבירה של ניסיון לשוד וזאת בכל הקשור לדארה
29 ולאחר ובהסתמך על עדויות משתתפי משחק ההימורים.
- 30 טענת הסניגור ולפיה, העדים לא העידו שהייתה דרישה לכסף, נסתרת מעדותו של יוסף אשר
31 העיד מפורשות ששמע דרישה "אנחנו רוצים את הכסף". זאת ועוד, הנאשם עצמו אישר
32 שדארה והאחר רצו לבצע שוד וגם מהתיאור הכללי של כל האחרים אך ברור הוא שבפנינו

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 ניסיון של שוד, שאומנם לא צלח ולא בוצע סופו של יום ואולם, בוודאי שהתקיימו כל
2 היסודות של הניסיון לשוד.
3 קביעה, כי מדובר בניסיון לשוד הינה אך תנאי הכרחי לאשמו של הנאשם שבפנינו, שכן ללא
4 שאקבע שהייתה עבירת ניסיון לשוד, לא נוכל לייחס לנאשם אשם זה. אולם, אין מדובר
5 בתנאי מספיק לאשמו של הנאשם, שכן על המאשימה להוכיח שהנאשם היה מעורב בניסיון
6 לשוד אם בדרך של מבצע בצוותא ואם בדרך של מסייע ועל כך להלן.
7 בשלב ראשון אפוא, וביחס לנאשם אבחן האם עמדה המאשימה בנטל המוטל עליה להוכיח
8 כי גם הנאשם היה מעורב בעבירת הניסיון לשוד, ובשלב השני אדון בשאלה, שהיא לטעמי
9 השאלה הקריטית בתיק זה, והיא, האם הנאשם עונה על הגדרת מבצע בצוותא, או שמא ניתן
10 להרשיעו אך ורק כמסייע לעבירת הניסיון לשוד.
11 מאבחנה זו גם תיגזר שאלת הרשעתו של הנאשם בעבירת הרצח המיוחסת לו.
12
13

הודעות הנאשם במשטרה

14 הנאשם מסר חמש הודעות במשטרה (ת/5, ת/9, ת/13, ת/16, ת/68) אשר תועדו במערכת
15 "ענבל" (הדיסקים הוגשו וסומנו ת/7, ת/10, ת/14, ת/17, ת/71) וכן דיסק אודיו (ת/69) אשר
16 תיעד את חקירת הנאשם שלא במערכת "ענבל", ובהן פרט את גרסתו. בשתי הודעותיו
17 הראשונות ובראשית הודעתו השלישית הכחיש כל קשר לאירוע הנדון. בשלב מסוים, במהלך
18 ההודעה השלישית, חלה תפנית מסוימת בגרסתו של הנאשם, כאשר הוא פרט בה לראשונה
19 את גרסתו להשתלשלות האירוע, לרבות בדגש למעורבותו המסוייגת באירוע. בהודעתו
20 הרביעית חזר הנאשם על התיאור הכללי והמסוייג שמסר בהודעתו השלישית כאמור, ואילו
21 במהלך הודעתו החמישית במספר (כאשר תחילה נמנע מלהשיב לשאלות החוקרים ושמר על
22 זכות השתיקה) ביקש הנאשם להתוודות על האירוע בכללותו לרבות בדגש על מעורבותו
23 בניסיון השוד, הכל כפי שיפורט להלן.
24

25 41. בהודעתו הראשונה מיום 6.1.18 (ת/13) תיאר הנאשם את מעשיו בליל האירוע כדלקמן:
26 "יום חמישי [ליל האירוע] הייתי אצל סבא שלי, היו כל קרובי המשפחה אצל בגלל החג,
27 יצאתי מהבית של סבא שלי בסביבות השעה 23:30 או 00:00 בלילה, דוד שלי מצד אמי
28 ראמי זעאתרה אמר לי שעווד זעאתרה עושה אצלו משחק קלפים, הימורים, משחק גדול,
29 יש שם המון כסף, דוד שלי ראמי אמר יכול להיות שהוא ילך לשחק או לראות... אך הוא לא
30 הלך בסוף... אני בשעה שאמרתי לך... עשיתי סיבוב של שעה או שעה וחצי, בתוך יפיע
31 נצרת עילית ונצרת, באזור, לשאלתך הייתי לבד, עברתי דרך הבית של עווד זעאתרה,
32 לשאלתך אני לא זוכר באיזה שעה, כי הטלפון שלי היה כבוי והשעון ברכב לא מדויק, אך

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 בגלל שהטלפון היה כבוי לא יכולתי להתקשר לדודי ראמי, ולא היה לי נעים להיכנס לבית
2 של עווד כי לא מכיר אף אחד שם, ואז המשכתי ונסעתי לבית של סבא שלי, הבית של דודי
3 ראמי סמוך לבית של סבא שלי... ראיתי את דודי ראמי יושן, אם אני לא טועה זה היה
4 בשתיים או שתיים ורבע... אחרי זה ישנתי אצל סבא שלי" (עמ' 4 ש' 66-79 להודעה).
5
6 .42 בהודעה השנייה שמסר במשטרה מיום 8.1.18 (ת/16), חזר הנאשם על עיקרי גרסתו בהודעה
7 הראשונה באשר למעשיו בליל האירוע מושא כתב האישום, ולפיכך אין צורך לפרטה.
8
9 .43 בראשית ההודעה השלישית שמסר במשטרה מיום 9.1.18 (ת/5), שב הנאשם וחזר על עיקרי
10 גרסתו בהודעות קודמות בנוגע למעשיו בליל האירוע, אלא שבשלב כלשהוא של החקירה,
11 במהלך תשאול הנאשם, חזר הוא מגרסתו הקודמת, והודה לראשונה במעורבות
12 מסוימת באירוע, אם כי מסר גרסה מסויגת תוך שהוא ממוזער את חלקו בקשירת הקשר
13 לניסיון השוד בדירת ההימורים, ומרחיק עצמו לחלוטין מרצח המנוח.
14
15 הנאשם תיאר את ההשתלשלות שהובילה לאירוע כמו גם את מהלך האירוע עצמו ואת
16 שאירע לאחריו, כדלקמן:
17 "באותו לילה שבו נרצח סאמר עואד... אני כפי שאמרתי יצאתי מהבית של סבא שלי לא
18 זוכר שעה מדויקת בערך בשעה 23:30 נסעתי ברכב שלי מסוג פורד מונדיו יצאתי
19 והסתובבתי בנצרת עילית ויפיע והגעתי לבית של עווד זעאתרה לחפש את דוד שלי ראמי
20 כפי שאמרתי מקודם, אך הטלפון שלי היה כבוי כי נגמרה הסוללה ולא התקשרתי לראמי
21 ולא נכנסתי לבית של עווד ולא רציתי לחזור הביתה כי רציתי להמשיך לבלות ומשם נסעתי
22 ליפיע לבית של חבר שלי דאהר מנסור ראדי בן 20 בערך והוא גר לבד בדירה שכורה בבית
23 של אברהים כנאנה, בבית של דאהר פגשתי את דאהר עצמו והיה אצלו גם כרם אברהים
24 כנאנה... ישבתי שם עם כרם ודאהר והתחילו לשאול אותי איפה אתה ואפה לא רואים אותך
25 אני אמרתי להם שאלה ימים של חג ושאלו אותי למה אתה לא בא בלילה ואני אמרתי להם
26 שאני הולך לראות משחקי קלפים, שאלו אותי איפה עניתי בבית של עווד זעאתרה שאלו
27 אותי איך המשחקים שם אמרתי להם משחקים של גברים מבוגרים ולא חסר להם
28 ומשחקים על הרבה כסף, אז דאהר ראדי אמר לי בוא נעשה עליהם שוד אמרתי להם זה
29 קשרה [צ"ל קשה] מאוד כי יש הרבה גברים שם וקשה להכנס פנימה ואם אתם רוצים]
30 צ"ל רוצים] ללכת תלכו לבד, לשאלתך כרם שתק ולא אמר דבר דאהר המשיך ללחוץ שנעשה
31 שוד ואמר כי יש לו ניסיון בכך והראה לי מסמך מהמשטרה שיש לו תיקים על שוד ואני
32 אמרתי לו אני לא גדלתי על המעשים כאלה ואין לי בזה המשיך להגייד לי אתה בחוץ ואתה

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 לא קשור אתה רק תבוא נהג, אמרתי לו אני לא אבוא נהג תמצא מישהו אחר ואל תכניס
2 אותי לזה אני לא כזה אני עדין צעיר... בסוף אני השתכנעתי... בשלב הזה עוד לפני
3 שהסכמנו לצאת היה לדאהר וכרם סכינים כי הם כל הזמן מסתובבים עם סכינים בעצם
4 כרם לא יוצא עם סכינים... יצאנו מהבית של דאהר ברכב שלי כדי לעשות סיבוב דאהר החל
5 לאומר [צ"ל לומר] לי תעבור ליד הבית של עווד שאני אראה איפה הבית, הלכתי עברתי עם
6 הרכב שלי ליד הבית ועשיתי פרסה וחזרתי אמר לי דאהר תיצור בצד והחל לאומר [צ"ל
7 לומר] לי אני רוצה לרדת תמתין לנו קצת אמרתי לו תעזוב אותך והחל לאומר [צ"ל לומר] לי
8 אתה לאו קושר [צ"ל קשור] אתה חיצוני אתה רק נהג ואני אמרתי לו זהו תעזוב אותך
9 מהמעשה אמר לי בסדר רק רוצה לתת מבט על המצב בפנים כך מרחוק ואמר לי אם אין
10 הרבה אנשים ואני יכול להיכנס אז איכנס אמרתי לו תעזוב אותי תעשה מה שאתה רוצה
11 ואני לא קשור ואז ירדו מהרכב דאהר וכרם וחזרו לרכב כעבור דקה בערך אמרתי להם מה
12 קרה ואמרו לי יש הרבה גברים בפנים ולא יכלנו להיכנס... ואמרו לי סע ואז נסענו חזרה
13 לכוון הבית של דאהר ובדרך הוא אמר לי קח אותי אני רוצה לשרוף את החרמונית... קח
14 אותי למקום שנקר אלגרבי שנמצא ביפיע... ושם דאהר ירד מהרכב והצית את החרמונית
15 שהוא לבש במצית וכרם הוריד את המעיל שהוא לבש וגם שם אותו על החרמונית ושרף
16 אותו משם לקחתי את כרם ודאהר בחזרה לבית... ועד אז לא ידעתי מה קרה בפנים בבית
17 של עווד והם לא סיפרו לי... (5/ת).

18 הנאשם הוסיף בהודעתו הנ"ל, כי כאשר דאהר וכרם (הוא ככל הנראה ה"אחר" המוזכר בכתב
19 האישום), חזרו לרכב מכיוון הדירה, הם שבו בריצה כשפניהם מכוסים, וכאשר שאל אותם
20 מה קרה הם השיבו, כי לא קרה דבר אלא שמישהו הבחין בהם מרחוק, ולכן מיהרו לרכב.

21 על פי גרסתו של הנאשם, רק בבוקר המחרת (יום שישי), כאשר הוא התעורר משנתו, בבית
22 סבו, הסתבר לו, מהאזנה לשיחה בבית סבו, כי המנוח נרצח בדירה בלילה.

23 הנאשם המשיך ומסר במשטרה כי מיהר לביתו של דאהר לברר עמו ועם כרם מה בדיוק קרה
24 בליל האירוע, כאשר לגרסתו הם הרחיקו עצמם מהאירוע ומכל קשר אליו וחזרו וטענו, כי
25 הם לא נכנסו לדירה כלל. מאז הוא לא ראה אותם שוב.

26 בשחזור שנערך עם הנאשם מיום 9.1.18 (דיסק השחזור הוגש וסומן – ת/92), לאחר שמסר .44
27 את הודעתו השלישית במשטרה כמפורט לעיל, חזר הנאשם על גרסתו הנ"ל, ושחזר כיצד יצא
28 בליל האירוע ברכבו, יחד עם דאהר וכרם מביתו של דאהר, לאחר שדאהר הגה רעיון לשדוד
29 את השחקנים בדירת ההימורים, בעקבות מידע שמסר לו הנאשם על קיומם של משחקי
30 קלפים בסכומי כסף גדולים בדירה. הנאשם המשיך והוביל את החוקרים אל סמוך לדירה,
31 שם הצביע על המקום שבו המתין ברכבו לדאהר וכרם אשר ירדו מהרכב וחזרו אליו לאחר

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 כדקה. לאחר מכן, הוביל הנאשם את החוקרים למקום שבו, על פי גרסתו, שרפו דאהר וכרם
2 את הבגדים שלבשו בליל האירוע, ואכן נמצאו במקום (בשכונת ג'רבי) אליו הוביל הנאשם
3 את החוקרים, שרידי אפר שחור שנחזה כחומר שרוף, ובתוך פח אשפה ירוק במקום נמצאו
4 שרידי בגדים למיניהם (חלקי מתכת- כפתורים ורוכסן, חלקי ביגוד שרופים מחזירי אור-
5 תואמים לחרמונית אותה נצפה לובש במצלמות האבטחה סמוך לדירה אחד מרעולי הפנים
6 שרץ לכיוון רכב הנאשם- ראה דו"ח הובלה והצבעה שנערך עם הנאשם- ת/3).
- 7
- 8 45. בהודעה הרביעית של הנאשם במשטרה (ת/9) מיום 14.01.18 הוא חזר על גרסתו
9 בהודעה השלישית באשר לרקע שקדם לאירוע ואופן השתלשלות האירוע, כפי שסיפר
10 במסגרת ההודעה השלישית כמפורט.
11 במהלך חקירתו, עומת הנאשם עם תוצריי מצלמות האבטחה מאזור האירוע בהן תועד רכבו
12 של הנאשם מסוג פורד מונדיאו מגיע לרחוב סמוך לדירת ההימורים בשעה 1:57, עוזב את
13 המקום וחוזר אליו שוב בשעה 2:10 וממנו נצפו יוצאים שני אלמונים, נכנסים לדירת
14 ההימורים וחוזרים לרכב כעבור זמן קצר ועוזבים את המקום ברכב.
15 כאשר נשאל מה הוא עשה בפרק הזמן (13 דקות) שבין הפעם הראשונה שהגיע לאזור דירת
16 ההימורים לבין הפעם השנייה, השיב הנאשם: "לא זוכר, בכלל לא זוכר, ניסיתי לזכור אך לא
17 עולה לי כלום בראש" (עמ' 2 ש' 10-16 להודעה ת/9).
- 18 בהמשך הודעתו הנ"ל טען הנאשם, כי הוא נזכר בנתיב נסיעותיו בליל האירוע וסיפר, כי בפעם
19 הראשונה הגיע עם רכבו לרחוב בו מצויה דירת ההימורים על מנת לבדוק אם דודו ראמי
20 נמצא שם (בין השעה 22:30 - 23:30) ומשעה שלא ראה באזור את רכבו של לואי, עמו מגיע
21 לשם ראמי, דרך כלל, הוא הסיק כי ראמי אינו בדירה ונסע משם לביתו של דאהר, שם ישב
22 עם דאהר וכרם משך למעלה משעה, אז החל להשתכלל בראשו של דאהר הרעיון לבצע שוד
23 בדירה, כאשר הוא מצדו שב ואמר כי הוא אינו מעוניין לקחת חלק בשוד ומבקש שלא לערב
24 אותו בפרטי תכניתם, כפי שפרט בהודעתו הקודמת- ת/5.
- 25 בשלב זה, לטענתו, הציעו לו דאהר וכרם לצאת לסיבוב יחדיו, והוא מצדו אמר להם כי הוא
26 מעוניין ללכת לצפות במשחק בדירת ההימורים, והבטיח להם כי ככל שיתברר כי דודו ראמי
27 אינו שם, הוא ישוב על עקבותיו ויאסוף אותם לסיבוב ברכבו, כאשר ציין בפניהם, על פי
28 טענתו, כי הטלפון שלו כבוי והוא יסמן להם לרדת באמצעות צפירה. אכן, משלא ראה את
29 הרכב של לואי סמוך לדירה והבין כי דודו ראמי אינו שם, הוא עמד בסיכומו וחזר לאסוף
30 אותם, והשלושה יצאו לסיבוב ברכבו. לטענתו, הוא נענה לבקשתם של דאהר וכרם ונסע
31 לכיוון דירת ההימורים על מנת לאפשר להם לראות את הדירה ממרחק מה. בהמשך לכך הם

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 ירדו מהרכב וחזרו כעבור דקה, מבלי ששיתפו אותו בדבר, והם נסעו יחדיו מהמקום, כפי
2 שפרט בהודעתו הקודמת.

3 46. בהודעתו החמישית במספר והאחרונה במשטרה, מיום 30.1.18 (ת/68), שמר תחילה הנאשם
4 על זכות השתיקה וסרב כאמור להשיב לשאלות החוקרים, אלא שבהמשך החקירה נענו
5 החוקרים לבקשתו לצאת מחוץ לחדר החקירות לעשן סיגריה, אז אמר להם הנאשם, כי הוא
6 מעוניין להתוודות ולספר בדיוק את שארע בליל האירוע, אם כי מבקש תחילה לפגוש את
7 הוריו.

8

9 לאחר שחוקר המשטרה הסביר לנאשם, כי יאפשרו לו להיפגש עם הוריו בין אם ישתף פעולה
10 בחקירה ובין אם לאו (עמ' 94-95 לתמלול החקירה - ת/72), החל הנאשם במסירת גרסתו
11 לאירוע תוך פירוט מכלול ההשתלשלות בליל האירוע, מוקדם לו, במהלכו ולאחריו, וסיפר
12 כדלקמן:

13 "... אני זוכר שראיתי את דאהר הוא בקש ממני להסיע אותו לראות את שוטרי היס"מ אצל
14 סאמי סארי במאפיה, אני יחד עם דאהר וכרם נסענו ברכב שלי למאפיה אני נכנסתי לאכול
15 כרם למיטב זכרוני שנה שתייה במקום ודאהר עמד לדבר עם היס"מ בחוץ יבנו [צ"ל ישבנו]
16 שם בערך 15 עד 20 דקות בערך לשאלתך בדר אחיו של כרם היה במאפיה [צ"ל מאפיה],
17 יצא אני דאהר וכרם ברכב שלי בפורד עשינו סיבוב ביפיע ואז לרחתו [צ"ל לקחתי] אותם
18 הביתה לשאלתך באותו סיבוב שעשינו ביפיע לאחר שיצאנו מהמאפיה עברתי ליד הבית של
19 עווד זעאתרה בכדי לבדוק אם דוד שלי ראמי נמצא שם בכדי לשים אותם בבית ולחזור לבית
20 עווד בכדי לשבת יחד עם דוד שלי ראמי ולהסתכל על המשחק, עברתי ליד בית עווד למיטב
21 זכרוני השער הכניסה לבית עווד היה פתוח אך לא ראיתי הרכב של לואי בפנים ואז ידעתי
22 שדוד שלי ראמי לא בפנים, המשכנו לעשות סיבוב ביפיע ואז נסענו לבית של דאהר עלינו
23 לבית של דאהר ישבנו, ואז דאהר או כרם לא זוכר מי, מישהו משניהם שאל אותי הם
24 משחקים סתם בסכומים של אלף אמרתי להם לא הם משחקים בסכומים גדולים לא
25 אמרתי כמה, ואז ישבנו שמענו שיר ואז דאהר אמר לי בוא נעשה עליהם שוד אמרתי לו עזוב
26 אותך, אמרתי לו יש בפנים יותר מעשה [צ"ל עשרה] אנשים מי שנכנס לא יוצא, ואז דאהר
27 אמר לי מה ייכפת [צ"ל אכפת] לך אתה בחוץ ורק תנהג בנו ואתה לא קשור למה שיקרה,
28 אמרתי לו אני לא בעניינים האלה ואז דאהר התחיל ללחוץ עליי עד שהסכמתי לצאת איתם
29 רק כנהג ואני לא קשור לכלום, אני לאחר שהסכמתי פחדתי כי אני לא עושה את הדברים
30 האלה וכל פעם שהיה אומר לי בו נלך הייתי אומר לו עוד מעט בכדי שישנה את דעתו ומשהו
31 ימנע ממנו לצאת, אחרי שלחץ עלי ואמר לי כל הזמן בוא נצא אמרתי לו בסדר ואמרתי לו
32 אני לא קשור בכלל ואמרתי לו אתה רוצה לכנס [צ"ל להיכנס] לעשות שוד אבל שלא יהיה

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 נפגעים, אמרתי לו כל אלה שנמצאים בפנים הם חברים ומשפחה ולא רוצה שאף אחד
2 ייפגע".
- 3
- 4 עוד ראה תמלול (ת72) קלטת האודיו (ת/69):
- 5 "דאהר רצה לבצע את השוד ביחד עם כארם יענו.. דיברנו שלושתנו אמרו לי בוא נעשה
6 הסכמתי איתם, הסכמתי איתם.
- 7 ...אמר לי בוא נלך עכשיו אני פחדתי ללכת יענו, אמרתי עוד חצי שעה עוד שעה עוד
8 יענו...אחרי שעובר שעתיים ככה.. אחר כך היה יאללה השעה שתיים אמרתי לו בסדר יא
9 אחי יאללה. אמרתי לו אני לא ארד מהרכב, ואמרתי לו בכבד שלי... אמרתי לו שאף אחד לא
10 יפגע אמרתי לו אסור שמישהו ייפגע" (עמ' 27).
- 11 אעיר כבר עתה, כי לתמלול זה נותן אני משקל מועט וזאת שעה שחקירה זו לא הוקלטה
12 במערכת "ענבל" כמקובל, ולא ברור לי כלל ועיקר האם הוזהר הנאשם כדבעי, בטרם בוצע
13 חלק זה של החקירה. עוד אוסיף כבר עתה, כי לעניין זה, מסכים אני עם טענתו הכללית של
14 הסניגור (אותה דחיתי בעיקרה לעיל) באשר להוצאת דברים מהקשרם. לטעמי, אי אפשר
15 להתייחס לאמירות אלו "הסכמתי איתם" במנותק מהאמירה הקודמת, וגם זו המאוחרת,
16 (עמ' 124) "הסכמתי לצאת איתם רק כנהג".
- 17
- 18 הנאשם הוסיף וסיפר, כי סוכם בינו לבין דאהר, כי את השלל שיפיקו מהשוד הם יחלקו
19 ביניהם באופן הבא: 40% דאהר, 40% כרם ו- 20% הנאשם. הנאשם שב והדגיש כי הבהיר
20 לשניים כי השחקנים בדירה הינם חברים ומשפחה שלו ושאל להם לפגוע במי מהם.
21 הנאשם המשיך וסיפר, כי בשלב זה, דאהר וכרם יצאו מהרכב וכאשר הם חזרו לרכב כעבור
22 זמן קצר מאוד, הם עדכנו אותו כי ניסיון השוד נכשל מאחר שהשחקנים הביעו התנגדות ואחד
23 מהם נפצע ביד. הנאשם המשיך וסיפר, כי משם הם נסעו לשכונת ג'רבי, וזאת לבקשת דאהר
24 וכרם, שם הם שרפו את הבגדים שלבשו במהלך האירוע.
- 25 הנאשם הוסיף, כי בהתאם לדרישתו של דאהר, הוא פירק, לפני האירוע, את לוחית הזיהוי
26 של רכבו באמצעות סכין שנתן לו דאהר, ולאחר האירוע (לאחר שדאהר וכרם שרפו את
27 בגדיהם), הוא הרכיב חזרה את לוחית הזיהוי של רכבו.
- 28 על פי הנאשם, הוא ישן אצל סבו בליל האירוע, כאשר למחרת בבוקר בעקבות שיחת טלפון
29 שקיבל סבו, הוא הבין כי המנוח מת. הוא נסע מיד לביתו של דאהר והתעמת עם דאהר וכרם
30 על מעשיהם, כאשר שניהם נראו מפוחדים ולא ענו לשאלותיו בנוגע למעשיהם בדירה בליל
31 האירוע.

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

49. הנאשם בחר לשמור על זכות השתיקה במשפט, כך שהגרסה היחידה היא הגרסה שמסר
במסגרת הודעותיו השונות במשטרה, ובפרט הודעתו המפורטת מיום 30.1.18 (ת/68).
גירסה זו היא גירסה הקושרת את הנאשם לניסיון השוד, ולהשתתפות בו, וזאת
במצטבר לראיות נוספות, כמו מצלמות האבטחה המחזקות גירסה זו.
עם זאת, אין בגירסה זו לבדה כדי לקבוע האם הנאשם יוגדר כמבצע בצוותא או רק כמסייע
ועל כך, כאמור, להלן.

דיון משפטי

משקלה של הודאת הנאשם במשטרה והתוספת הראייתית הדרושה להרשעה.

כללי

50. הגם שהנאשם חזר בו מטענת הזוטא שהעלה בראשיתו של ההליך כאמור, שומה על בית
המשפט לבדוק את משקלה של ההודאה שמסר הנאשם במשטרה. ייתכן שנחקר יודה
בעבירה שלא ביצע גם אם לא הופעלו עליו לחצים חיצוניים פסולים. אפשר שהנחקר יושפע
מאמצעי חקירה, הגם שכשלעצמם לא נפסלו אמצעים אלה, ונחקר "רגיל" לא היה מושפע
מהם, שכן "גם שימוש בדרכי חקירה שהן מותרות עלול להביא לכך שנחקר יודה במה
שלא חטא" - דברי הנשיא שמגר (כתוארו דאז) בד"נ 3081/91 קוזלי ואח' נ' מדינת
ישראל, (25.08.91), זאת "בשל לחצים פנימיים שבנפש האדם" - דברי הנשיאה ביניש
(כתוארה דאז) בע"פ 5121/98 טור' רפאל יששכרוב נ' התובע הצבאי, פ"ד סא(1) 461, פסקה
23 לפסק הדין.

51. על בית המשפט לבדוק את משקלה של ההודאה באמצעות מבחן "פנימי" ומבחן
"חיצוני", כפי שעמד על כך בית המשפט העליון בע"פ 4179/09 וולקוב נ' מדינת ישראל
(18.10.2010), בקבעו:

"משקלה של הודאה נמדד באמצעות שני מבחנים. הראשון מכונה
המבחן הפנימי והשני מכונה המבחן החיצוני. המבחן הפנימי
עניינו בבחינת ההודאה כשלעצמה ומתוכה ובחינת סימני האמת
העולים מתוכה. כך למשל תיבחן "הגיונה או חוסר הגיונה הפנימי,
סידורם או בלבולם של הפרטים הנמסרים בה וכיוצא בהם סימנים
של שכל ישר המביאים אדם בר דעת להתייחס לדברי זולתו
באמון" (ע"פ 715/78 לוי נ' מדינת ישראל, פ"ד לג(3) 228, 234

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 (1979) (להלן: עניין לוי); ע"פ 5825/97 שלום נ' מדינת ישראל, פ"ד
2 נה(2) 933, 952 (2001) (להלן: עניין שלום)). המבחן החיצוני דורש
3 קיומה של תוספת ראייתית מסוג "דבר מה נוסף". דרישת ה"דבר
4 מה" הינה דרישה לגורם אובייקטיבי, חיצוני להודאתו של
5 הנאשם, המצביע על אמיתותה של ההודאה הסובייקטיבית.
6 מדובר בתוספת ראייתית מאמתת ולא בתוספת מסבכת, ולפיכך אין
7 צורך שתתייחס לזהות הנאשם כמבצע העבירה (עניין סטקלר,
8 פסקה 20; ע"פ 4762/92 ניג'ם נ' מדינת ישראל, פסקה 7 ([פורסם
9 בנבו], 4.9.94) (להלן: עניין ניג'ם)). מטרתו של המבחן החיצוני
10 היא להסיר את החשש כי למרות שההודאה נדמית כמהימנה על-
11 פי המבחן הפנימי, לקח על עצמו הנאשם אחריות על עבירה שלא
12 ביצע מסיבה כלשהי (עניין סטקלר, פסקה 21). בין שני המבחנים,
13 זה הפנימי וזה החיצוני, מתקיימים קשרי גומלין, כך שככל
14 שמשקלה העצמי של ההודאה גדול יותר, כן קטן הצורך להיזקק
15 למבחן החיצוני, ולהיפך. עם זאת, גם אם משקלה הפנימי של
16 ההודאה רב ביותר אין בית המשפט מרשיע אדם ללא התקיימותו
17 של "דבר מה" אפילו קל שבקלים (עניין לוי, בעמ' 234; עניין ניג'ם,
18 פסקה 7). מובן כי לצד ההודאה יש לבחון את יתר הראיות ולבדוק
19 האם יש בהן כדי להקים ספק סביר באשמתו של הנאשם (ע"פ
20 7443/06 ארקה נ' מדינת ישראל, פסקה 33 ([פורסם בנבו],
21 28.9.08)).

22 (ראה גם ע"פ רומן זדורוב נ' מדינת ישראל (23.12.15)).

23 52. בין המקרים על נסיבותיהם, בהם מצאו בתי המשפט, כי יש בכוחם כדי לספק את דרישת
24 ה"דבר מה נוסף", ניתן למנות את אלה: התנהגות מסבכת של הנאשם לאחר האירוע; שקריו
25 של הנאשם בעניין מהותי; ידיעת פרטים מוכמנים; התבטאויות המעידות על תחושת אשמה
26 מצידו של הנאשם; הוכחה המצביעה על הימצאותו בזמן ביצוע העבירה
27 כאשר לא קיים הסבר מניח את הדעת לכך; שחזור האירוע בידי הנאשם, כאשר הוא מתאר
28 בפירוט את השתלשלות העניינים בצורה שתואמת את הממצאים מהזירה ועוד.

29 **מן הכלל לענייננו**

30 53. הודעותיו של הנאשם שבפנינו (מחצית מהודעתו השלישית, הודעתו הרביעית ובפרט הודעתו
31 החמישית) היו רצופות בפרטים המלמדים על מעורבותו והתנהלותו יחד עם דאהר וכרם בליל

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 האירוע מושא כתב האישים. הנאשם תיאר בפירוט רב את מהלך הערב ואת סדר התרחשות
2 האירועים, לרבות את מסלול נסיעתם של השלושה בליל האירוע, החל מעת שאסף את דאהר
3 וכרם ברכבו, דרך נסיעתם למאפיית סאמי סארי, משם המשיכו וחלפו על פני דירת
4 ההימורים, ומשעה שלא היה סימן להימצאותו של דודו של הנאשם ראמי בדירה, המשיכו
5 לביתו של דאהר, שם עלה הרעיון (על ידי האחרים) לבצע שוד בדירת ההימורים. בהמשך
6 לכך, תיאר הנאשם כי לאחר זמן מה ומשניסיונותיו "למשוך" זמן בתקווה כי חבריו יחזרו
7 בהם מהרעיון לבצע שוד, לא צלחו, ולאחר שהוסכם ביניהם כי הנאשם ישמש נהג בלבד,
8 יצאו השלושה לדרך ונסעו ברכבו של הנאשם לכיוון הדירה. משהגיעו למקום, דאהר וכרם
9 שהצטיידו מראש בסכינים, יצאו מהרכב, נכנסו לדירה וחזרו לרכב, לאחר זמן קצר, תוך
10 שצינו כי ניסיון השוד לא צלח לאור התנגדות השחקנים בדירה, בעקבותיה מי
11 מהשחקנים נדקר. כן תיאר הנאשם את דרך מנוסתם מזירת האירוע, ונסיעתם לשכונת גירבי
12 שם השמידו דאהר וכרם ראיות שעשויות להפליל אותם, ושרפו את הבגדים שלבשו בזמן
13 האירוע. הנאשם גם סיפר בהודעתו החמישית, כי הוא פירק את לוחית הזיהוי של הרכב לפני
14 שהם יצאו לכיוון דירת ההימורים, לאור החשש של דאהר, כי לוחית הזיהוי תיקלט
15 במצלמות אבטחה סמוכות, אם ישנן כאלה.
- 16 54. אכן קיימת התאמה בין הדברים שמסר הנאשם בהודעותיו, ובפרט בהודעתו החמישית, לבין
17 הממצאים בזירה (זיהוי רכבו של הנאשם במצלמות האבטחה סמוך לדירה, כשלוחית הזיהוי
18 חסרה, זיהוי במצלמות האבטחה של שני רעולי פנים, כאשר האחד לבוש חרמונית, נסים
19 מכיוון הדירה לעבר רכבו של הנאשם). אם כן, סימני האמת ניכרים לכל אורך הודעתו
20 (ההודעה החמישית כאמור) של הנאשם. הוא מסר פרטים מוכמנים על אודות דרך ביצוע
21 ניסיון השוד, מלבושם של דאהר וכרם בזמן ביצוע העבירה, פירוק לוחית הזיהוי של הרכב,
22 ידיעת הנאשם כי ניסיון השוד נכשל, וכי השודדים יצאו ללא שלל מהדירה, הובלת החוקרים
23 לזירה שבה הושמדו בגדיהם של דאהר וכרם ממהלך האירוע, שם נמצאו שרידים למיניהם
24 (כפתורים, רוכסן ועוד- ראה דיסק השחזור ת/92 ודו"ח הובלה והצבעה - ת/3).
- 25 כאן המקום לציין, כי ככל שגדל מספר הפרטים המוכמנים שהנאשם שוזר בהודייתו, כפי
26 שבענייננו, כך גם קטן החשש כי ידיעתו עליהם לא נובעת מביצוע העבירה, אלא מרמזים
27 שנרמזו שלא במשים על ידי חוקריו בעת שנחקר, ונקלטו על ידו (ראה ע"פ 4769/92 ניג'ם נ'
28 **מדינת ישראל**(4.9.94)).
- 29 עצם העובדה כי הנאשם ידע לפרט ולשחזר את האירוע באופן המשתלב עם ראיות
30 המאשימה, ולומר את דבריו מרצונו הטוב והחופשי, כפי שלמדנו מצפייה בחקירותיו

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 המתועדות בתיעוד חזותי, מביאה לכלל מסקנה, כי המדובר בהודאת אמת, לה יש ליתן את
2 מלוא המשקל.
- 3 בהינתן מכלול האמור סבורני, כי במקרה שלפנינו קיימות די ראיות אשר עונות על הדרישה
4 של "דבר מה נוסף" ואף מעבר לכך, כמפורט לעיל.
- 5 **שתיקת הנאשם במשפטו כ"דבר מה נוסף" להודאתו בחקירה**
- 6 בשנת תשל"ו (1976) תוקן חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב– 1982 על ידי
7 הוספת הוראת סעיף 162 הקובעת כדלקמן:
- 8 **"(א) הימנעות הנאשם מהעיד עשויה לשמש חיזוק למשקל**
9 **הראיות של התביעה וכן סיוע לראיות התביעה במקום שדרוש להן**
10 **סיוע, אך לא תשמש סיוע לצורך סעיף 11 לחוק לתיקון דיני הראיות**
11 **(הגנת ילדים), התשט"ו- 1955 או לצורך סעיף 20(ד) לחוק הליכי**
12 **חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות"**
- 13 למותר להבהיר, כי הוראת סעיף 162 הנ"ל, אינה מחייבת לראות בשתיקתו של הנאשם חיזוק
14 או סיוע לראיות התביעה, כאשר ההכרעה בסוגיה זו נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט.
- 15 השאלה אם נכון לראות בשתיקתו של הנאשם במשפט גם "דבר מה נוסף" להודאתו בחקירה,
16 עלתה בבית המשפט העליון שנים אחדות לאחר שנוספה להוראות החוק הוראת סעיף 162
17 הנ"ל. בית המשפט העליון הביע דעתו (בדעת רוב) בסוגיה, כבדרך אגב (זאת מאחר שבנסיבות
18 העניין שם, הצטברו כנגד הנאשם די ראיות שהיה בכוחן לספק את דרישת ה"דבר מה
19 הנוסף") בציינו, כי הגם ששתיקת הנאשם במשפטו עשויה לשמש חיזוק ואף סיוע למשקל
20 ראיות התביעה, אין בכוחה לשמש "דבר מה נוסף" לחיזוק הודאת חוץ שמסר הנאשם (ראה
21 ע"פ 556/80 חסן מוחמד עלי ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(3) 169).
- 22 במסגרת רע"פ 4142/04 סמל (מיל.) איתי מילשטיין נ' התובע הצבאי הראשי (14.12.06)
23 (להלן: "עניין מילשטיין"), נדונה לראשונה בהרחבה הסוגיה, האם שתיקת הנאשם בבית
24 המשפט עשויה לשמש "דבר מה נוסף" לחיזוק הודאה שמסר בשלב החקירה, והוכרע (בדעת
25 רוב) כי אין מניעה עקרונית על פי סעיף 162 לחוק הנ"ל לקבוע, כי שתיקת הנאשם במשפטו
26 עשויה לשמש גם כ"דבר מה נוסף" לחיזוק הודאת חוץ שמסר. עם זאת, נקבע, כי מכוח
27 מדיניות משפטית ראויה, דרך כלל, לא תהווה שתיקת הנאשם במשפטו "דבר מה נוסף"
28 להודאה שמסר בחקירתו, זולת במקרים חריגים בלבד, זאת מאחר שבנסיבות בהן הנאשם

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 מודה מחוץ לכותלי בית המשפט ושותק במשפט, קיים קושי מובנה לעמוד על המניע למסירת
2 ההודאה, כמו גם על המניע להימנעות מלהעיד.
- 3 .57 בית המשפט העליון קבע (בדעת רוב) כי בהתקיימן במצטבר של שלוש אמות המידה
4 שתפורטנה להלן, אשר הוגדרו כקווים מנחים (הגם שאין מדובר ברשימה סגורה של
5 שיקולים), יוכל בית המשפט לקבוע, כי יש בכוחה של שתיקת הנאשם במשפטו להוות "דבר
6 מה נוסף" לחיזוק הודאה שמסר מחוץ לכותלי בית המשפט:
- 7 א. ההודאה עצמה הינה בעלת משקל פנימי גבוה במיוחד, באופן ששכנע את בית
8 המשפט כי מדובר בהודאה העומדת בפני עצמה לאור משקלה העצמי. משמע, על
9 ההודאה להיות מפורטת, קוהרנטית ומשכנעת, מבחינת טיבה, הגיונה הפנימי
10 וסימני האמת העולים ממנה.
- 11 ב. מכלול הנסיבות החיצוניות למסירת ההודאה, שוללות- במידת הודאות
12 האפשרית- את האפשרות שמא הנאשם פעל מתוך לחץ "פנימי" אשר הביא אותו
13 למסירת הודאת שווא. עניין זה מחייב בדיקה בפרט כאשר מדובר בעבירה שבוצעה
14 ע"י מספר שותפים; כשמדובר בנאשם המשתייך לארגון פשיעה או להתארגנות
15 עבריינית אחרת; או כשמנסיונות העניין עולה אפשרות כי ההודאה נבעה מרצון
16 שלא להפליל אדם אחר. ככל שמדובר בנאשמים המשתייכים ל"קבוצת סיכון"
17 למסירת הודאות שווא, כגון חולי נפש, לא יסתפק בית המשפט בשתיקתו של
18 הנאשם בבית המשפט כ"דבר מה נוסף" לחיזוק הודאתו.
- 19 ג. על בית המשפט לוודא העדרן של אינדיקציות כלשהן העשויות להצביע על כך
20 ששתיקתו של הנאשם בבית המשפט, ולא רק הודאתו בחקירה, נובעת מלחץ
21 כלשהו, פנימי או חיצוני, ולחלופין, עליו לבחון האם קיימות ראיות כלשהן ביחס
22 למניע לשתיקתו של הנאשם ובאשר לנסיבותיה של שתיקה זו, ולהשתכנע, על
23 בסיס מכלול נסיבות העניין, כי שתיקתו של הנאשם אינה נובעת ממניע תמים, וכי
24 אכן אין לנאשם תשובה נגד ההאשמות המופנות כלפיו, אשר ביחס אליהן הודה
25 בחקירתו.
- 26 (ראה עניין מילשטיין, פסקה 33 לחוות דעתה של כב' השופטת ארבל).
- 27
- 28 .58 בנסיבות עניינינו, הצטברו כנגד הנאשם די ראיות כמפורט, שיש בכוחן לשמש "דבר מה נוסף"
29 (והכל לעניין מעורבותו בעבירת הניסיון לשוד, תוך שאיני עושה כעת אבחנה בין הגדרתו
30 כמבצע בצוותא לבין הגדרתו כמסייע). על אף האמור ובבחינת למעלה מן הדרוש, אבקש

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 להוסיף ולהבהיר כי הימנעותו של הנאשם להעיד במשפט, ואי הצגה של גרסה פוזיטיבית על
2 ידו, שיכול והיה בה כדי להטיל ספק בראיות שהניחה בפנינו המאשימה באשר למעורבותו
3 וחלקו של הנאשם באירוע, פועלת אף היא לחובתו. מעבר לכך ששתיקתו כאמור מהווה חיזוק
4 למשקל הראיות של המאשימה בפנינו, היא משמשת גם כ"דבר מה נוסף" להודאתו בחקירה,
5 בהתאם לאמות המידה שפורטו לעיל.
- 6 להודעת הנאשם בעניינינו (החמישית במספר- ת/68), וכמפורט לעיל משקל גבוה במיוחד,
7 משעה שהודעה זו הייתה מפורטת, קוהרנטית, סדורה ומשכנעת, כאשר הגיונה הפנימי וסימני
8 האמת העולים ממנה מקבלים משנה משקל וזאת שעה שאלה עולים בקנה אחד עם מארג
9 הראיות שהציגה בפנינו המאשימה.
- 10 59. כך גם, ניתן להיווכח באופן בלתי אמצעי מהתיעוד החזותי של חקירת הנאשם (ת/71),
11 כי החקירה נוהלה באופן הגון וראוי, כאשר הנאשם נצפה מפרט את השתלשלות האירוע,
12 לרבות בדגש לחלקו באירוע, כשהוא נינוח, מבלי שנצפו סממנים של לחץ, מצוקה, היסוס,
13 כעס או כל סממן אחר אשר יכול להצביע על מסירת גרסת שווא.
- 14 60. אוסיף ואדגיש, כי הנאשם מזער את חלקו ומעורבותו באירוע, ועניין זה מאיין, בנסיבות
15 עניינינו, את החשש שמא הנאשם מסר הודאת שווא הנובעת מלחץ "פנימי" כלשהוא.
16 הנאשם כאמור, שב והדגיש בהודעתו הנ"ל (ואף בהודעות קודמות), כי מי שהגה את הרעיון
17 לבצע שוד בדירה הוא דאהר וכי דאהר למעשה היה ה"מוח" מאחורי התכנית- הוא הורה
18 לנאשם לפרק את לוחית הזיהוי של הרכב מחשש לקליטתה במצלמות אבטחה באזור; הוא
19 הצטייד בסכין עובר לצאתם לזירת האירוע והוא הורה לנאשם לנסוע לשכונת גירבי לצורך
20 השמדת ראיות מפלילות.
- 21 61. הנאשם הוסיף וסיפר במסגרת הודעתו, כי הוא ניסה להניא את דאהר מהתכנית לביצוע
22 השוד כאמור, וניסה לעכב את יציאתם לזירת האירוע בתקווה כי דאהר יזנח את הרעיון,
23 ומשעה שדאהר עמד על הוצאת התכנית לפועל, הסכים הנאשם, על דעת שותפיו
24 לתכנית, לשמש נהג בלבד במהלך האירוע ותו לא.
- 25 62. על יסוד מכלול האמור, אני סבור, כי הודעתו של הנאשם, בה פרט את אופן השתלשלות
26 האירוע, החל מהגיית התכנית (גם אם ע"י האחרים) לשדוד את השחקנים בדירת ההימורים
27 ועד להשמדת הראיות המפלילות כאמור, הינה גרסת קוהרנטית ומשכנעת, המשקפת,
28 למצער, את חלקו של הנאשם באירוע.
- 29 63. השאלה המרכזית לטעמי הינה, האם על בסיס העובדות דלעיל ניתן לייחס לנאשם ביצוע
30 בצוותא של עבירת הניסיון לשוד. רק אם כך הוא, יהיה מקום לדון בשתי השאלות

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 המשפטיות הנוספות ועל כך בהרחבה להלן, של אשמו של הנאשם בעבירה של רצח במזיד,
2 עבירה לפי סעיף 300(א)(3) לחוק. כאמור, לעניין זה ביקשה המאשימה להסתמך הן על
3 החלופה של "מבצע בצוותא" כאמור בסעיף 29 לחוק בעונשין והן על זו שבסעיף 34 א' (א)
4 לחוק הנ"ל.
5 הנאשם סבור מנגד, כי אין לייחס לו כלל הגדרה של מבצע בצוותא שכן תפקידו היה מינורי
6 כאשר בסך הכל שימש כנהג ותו לא ולכל היותר, ניתן לייחס לו עבירה של מסייע לעבירת
7 הניסיון לשוד.
- 8 64. טרם שאדרש לניתוח המשפטי וכדלהלן, אבקש להדגיש כבר עתה, כי לייחס לנאשם עבירת
9 רצח ולהרשיעו בה, יהיה בלתי סביר בעליל בנסיבות העניין. מדובר לכל הדעות, ואפילו
10 לדעתה של המאשימה, במי שנגרר להיות נהג (ולבצע מספר פעולות נלוות) של מי שתכנן
11 עבירת שוד וביצע, סופו של יום ניסיון לשוד, אשר כאמור הסתבך.
- 12 לנאשם שבפנינו, לכל הדעות היה חלק מינורי בכל ההתרחשות, הוא ודאי לא רצה ולא צפה
13 במות המנוח. הוא ודאי לא העלה בדעתו, כי הסכמתו לשמש כנהג תוביל אותו לאשמה ברצח
14 וסבורני כי מידת ההיגיון, השכל הישר וניסיון החיים אינם מאפשרים הרשעה בעבירה
15 החמורה ביותר עלי ספר.
- 16 **אחריותו הפלילית של הנאשם לעבירת הניסיון לשוד כמבצע בצוותא, או כמסייע.**
- 17 65. האבחנה בין מבצע בצוותא לבין מסייע, אינה אבחנה קלה וכבר נאמר לגביה לא אחת,
18 שמדובר באבחנה דקה וקשה להגדרה.
- 19 וראה למשל הגדרתו הציורית של כב' השופט מ. חשין (כתוארו אז) בעניין ע"פ 4188/93 **מרדכי**
20 **לוי נ' מדינת ישראל פ"ד מט (1) 539,559 (להלן: "עניין מרדכי לוי")** וכדלהלן:
- 21 "ואולם החוק אינו מספק עצמו בהטלת סנקציה אך על העושה
22 מעשה אסור ("הנאשם נעץ סכין בגוף המתלונן"), אלא מרחיב הוא
23 את החבות בפלילים גם על "מקורבים" - מקורבים למעשה האסור
24 ולמי שעשה את המעשה האסור: קושרי קשר, מי שפעלו בצוותא
25 חדא, משדלים, מסייעים ועוד. הגדרתם של "מקורבים" אלה
26 נעשית תוך זיקה לקירבתם למעשה העבירה ולמבצע ה"עיקרי"
27 (ראה והשווה ע"פ 461/92, 1496, 2569 זכאי ואח' נ' מדינת ישראל
28 [10], בעמ' 588), ותוך שימת לב לשאלה עד כמה הייתה התנהגותם
29 של אותם מקורבים ראויה לגינוי חברתי גרידא או ל"גינוי פלילי"
30 אף הוא. ההבחנה בין פלוני, שנתקיימו בו ובמעשיו כל יסודות

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 העבירה - אף שלא הוא עצמו העבריין ה"עיקרי" (לא הוא "נעץ
2 סכין בגוף המתלונן") - לבין אלמוני שהיה אך מסייע למבצע
3 עבירה, אמורה, בעיקרם של דברים, ליתן ביטוי לזיקת הקירבה של
4 פלוני ושל אלמוני למעשה העבירה שבוצע.

5 ואם העקרונות המנחים נהירים לכול, הנה תירגומם לשפת
6 המשפט עלול להעלות שאלות לא מעט. עיון מקרוב יעלה, כי לא קל
7 לעתים להבחין בין העבריין העיקרי (נושא סעיף 26(1) לחוק
8 העונשין) לבין ה"מסייעים" בידו (והם שסעיף 26(2) ו-26(4) לחוק
9 העונשין עוסק בהם), והרי הם ככלב וכזאב לפני עלות השחר. כך
10 הוא בחוק העונשין כיום, ועל אחת כמה וכמה כך יהיה לאחר
11 תחילתו של חוק העונשין (תיקון מס' 39) (חלק מקדמי וחלק כללי)
12 (להלן - תיקון 39) (והיא בחודש אוגוסט 1995). ואמנם, קשה
13 להימנע ממסקנה כי יש "תחום אפור" - והוא תחום שאינו צר-
14 ממדים בין הגדרת החייב בעבירה כ"מבצע" (כלשון סעיף 29
15 בנוסחו החדש, לאחר תיקון 39 לחוק העונשין) לבין ה"מסייע"
16 (כלשון סעיף 31 בנוסחו החדש), וההבחנה בין "מבצע" לבין
17 "מסייע" אינה קלה כלל ועיקר.

18 לא הבאנו כל דברים אלה כולם אלא מטעם זה: "תחום אפור" זה
19 שבין "מבצע" (עבריין "עיקרי") לבין "מסייע" מעמיד לבית
20 המשפט מרחב מחיה לתזוזות - מכאן לכאן ומכאן לכאן - ולעתים
21 יש שאותו אדם עצמו יכול שיהיה גם "מבצע" גם "מסייע".

22 .66 סעיף 29(ב) לחוק מגדיר "מבצע בצוותא" כדלקמן:

23 "המשתתפים בביצוע עבירה תוך עשיית מעשים לביצועה הם מבצעים
24 בצוותא, ואין נפקא מינה אם כל המעשים נעשו ביחד או אם נעשו מקצתם
25 בידי אחד ומקצתם בידי אחר."

26 .67 סעיף 31 לחוק לעומתו, מגדיר את עבירת הסיוע כך:

27 "מי אשר, לפני עשיית העבירה או בשעת עשייתה, עשה מעשה כדי לאפשר
28 את הביצוע, להקל עליו או לאבטח אותו, או למנוע את תפיסת המבצע, גילוי
29 העבירה או שללה, או כדי לתרום בדרך אחרת ליצירת תנאים לשם עשיית
30 העבירה, הוא מסייע."

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

68. ב"כ המאשימה הפנה למבחנים שנקבעו בפסיקה לשם זיהויו של מבצע בצוותא. ובשלב זה
אפנה לדבריו שלו וכדלהלן:

3 "המבחנים העיקריים שנקבעו בפסיקה, לשם זיהויו של המבצע
4 בצוותא, שהוא חלק מהמעגל הפנימי של ביצוע עבירה, הם אלה:

5 א. מבחן השליטה מאפיין את המצבע בצוותא כמי ששולט, ביחד
6 עם אחרים, על ביצוע העבירה. המבצע על פי מבחן זה, מהווה חלק
7 מן התוכנית המשותפת לביצוע העבירה, והוא פועל בצוותא חדרא
8 עם אחרים להגשמתה (ע"פ 2796/95 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד
9 נא (3) 388 (1997); ע"פ 8573/96 מרקדו נ' מדינת ישראל, פ"ד נא
10 (5) 481 (1997) (להלן: עניין מרקדו)).

11 ב. מבחן הקירבה שבמסגרתו בוחן בית המשפט את מידת הקירבה
12 של כל אחד מהמשתתפים לביצוע העבירה, ועד כמה מהווה
13 המשתתף חלק מהמעגל הפנימי של המשימה העבריינית (ע"פ
14 3390/98 רוש נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(5) 871 (1999)).

15 ג. המבחן הפונקציונאלי, לפיו המבצע בצוותא הוא מי שנוטל חלק
16 מהותי בביצוע העבירה, וכפי שנקבע בע"פ 5206/98 עבוד נ' מדינת
17 ישראל, פ"ד נב(4) 185 (1998): "המבצעים בצוותא אינם רק אלה
18 המשתתפים בעשיית 'מעשה' העבירה גופו; אלא נמנה עליהם
19 כל מי ש'נוטל חלק' בביצועה של העבירה, במובן הרחב של המושג
20 'ביצוע'... ההבחנה בין הנמנים עם ה'מעגל הפנימי' – 'המבצעים
21 בצוותא' – לבין הנמנים עם ה'מעגל החיצוני' – 'המסייעים' נעוצה,
22 איפוא, בטיב ואופי מעורבותם בביצוע: אם, נטלו חלק – בביצוע –
23 קרי: אם היה להם 'תפקיד' בביצוע הריהם 'מבצעים בצוותא';
24 ואילו אם אך 'תרמו' לו מבחוח – הריהם 'מסייעים' בלבד" (שם),
25 בעמ' 190).

26 ד. המבחן המשולב, המאזן בין היסוד ההתנהגותי ליסוד הנפשי,
27 ולפיו כל שהיסוד הנפשי של עושה העבירה גבוה יותר (מבחינת
28 מידת העניין בביצוע העבירה), כך ניתן להסתפק בדרגה נמוכה
29 יותר של העשייה מבחינת היסוד העובדתית, ולהיפך. מבחינה זו
30 מדובר במעין "מקבילית כוחות", היוצרת זיקת גומלין בין שני

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 הרכיבים (ע"פ 4188/93 לוי נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(1)539,550
2 (1995); עניין מרקדו, בעמ' 553).

3 עוד אבקש להפנות גם לדבריהם של כב' הנשיא ברק (כתוארו אז) וכב' השופט מ. חשין בעניין
4 ע"פ 4389/93 יוסף מרדכי נ' מדינת ישראל פ"ד נ (ז) 239 (להלן: "פרשת מרדכי"):

5 "המסייע אינו משתתף אפוא בביצוע העבירה עצמה, אלא חלקו
6 מתבטא בפעולות החיצוניות לעבירה" (השופט דורנר בפרשת
7 משולם [8], בעמ' 554).

8 טול את ראובן ושמעון המתכננים ביצוע שוד, תוך חלוקת תפקידים
9 ביניהם. הם זקוקים לאדם שיסיע אותם למקום השוד. הם
10 מבקשים מלוי להסיעם, והוא עושה כן. לוי הוא מסייע לראובן
11 ושמעון, שהינם עבריינים עיקריים בצוותא.

12 עוד ראה שם דברי כב' השופט מ. חשין:

13
14
15 "נבחן את הגדרות המבצע בצוותא והמסייע - זו בצד זו - ונדע כי
16 אין הן מזמנות לנו תשובה פשוטה - ובכל מערכת עובדות - לשאלה
17 אם פלוני הוא מבצע בצוותא או מסייע. הדוגמה שמביאה חברתי,
18 השופטת דורנר, בפרשת משולם [8], בעמ' 554-555, ולפיה
19 מבצעים ארבעה שוד בנק כאשר "שותף אחד פורץ את הדלת, השני
20 מאיים בנשק על הקופאית, השלישי מכה את השומר והרביעי נוטל
21 את הכסף", אינה מעוררת קושי של אמת. הוא הדין בדוגמה
22 שמביא חברי, הנשיא ברק, ולפיה מתכננים ראובן ושמעון ביצוע
23 שוד, וחלקו של לוי במעשה אינו אלא בכך שלפי בקשת השניים
24 ובידיעת כוונתם - מסיע הוא אותם למקום השוד. הארבעה בדוגמה
25 הראשונה כולם הם מבצעים או מבצעים בצוותא, ולוי בדוגמה
26 השנייה אינו אלא מסייע. ואולם ניתן לצייר, ולא בקושי, דוגמאות
27 קשות יותר, ואף בשתי הדוגמאות שהבאנו ניתן לשנות נתון שיהיה
28 בו כדי להקשות על הכרעה. למשל: נניח בדוגמה השנייה, כי תוך
29 כדי הנסיעה אל מקום השוד, מציעים ראובן ושמעון ללוי כי ימתין
30 להם עד אם יסיימו את מלאכתם, וכי יחזירם למקום שממנו יצאו
31 לדרך. ההפך לוי למבצע בצוותא? נוסף ונניח כי מלכתחילה היה
32 לוי בבחינת מתנדב, וכי תוך כדי הנסיעה התחייבו ראובן ושמעון

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 לשלם לו בעבור שירותיו שכר שירות הגבוה בהרבה מן המקובל.
2 מה היא אז דינו של לוי? אכן, החיים לא יזמנו לנו דוגמות מעבדה
3 כרצוננו, והוטל עלינו לגשש דרכנו ב"חומר אפור" כדי לדעת אם
4 שחור הוא (מסייע) או אם שחור משחור (מבצע בצוותא)".

5
6 עוד אבקש להפנות לעניין ימיני ע"פ 2247/10 שלום ימיני נ' מ.י. 30 (2) 666 וכדלהלן: 70.

7
8 ...ההבחנה בין מסייע למבצע בצוותא מצויה אפוא הן במישור
9 הנפשי והן במישור העובדתי, מעין מבחן משולב הבוחן את מהות
10 העשייה של הנאשם ויחסו הנפשי לביצוע העבירה (עניין משולם,
11 בעמ' 20, 23-32; יעקב קדמי הדין בפלילים – חוק העונשין חלק
12 ראשון 371 (2004) (להלן: קדמי)). מבחן זה אופיין בפסיקה כמעין
13 מקבילית כוחות: ככל שמתקיים יסוד נפשי חזק יותר ניתן
14 להסתפק ביסוד עובדתי חלש יותר, ולהיפך. ביסוד העובדתי נעזר
15 בית המשפט ב"מבחן השליטה הפונקציונלית" על המעשה, לפיו
16 חלקו של המבצע בצוותא צריך להיות חיוני לביצועו של המעשה
17 העברייני (ע"פ 5781/01 אעמר נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 681, 690
18 (2004)). למבצע בצוותא שליטה פונקציונלית יחד עם האחרים על
19 המעשה העברייני והוא חלק מהתוכנית הכוללת להגשמת המעשה
20 (ע"פ 2796/95 פלוניס נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(3) 388, 403 (1997)
21 (להלן: עניין פלוניס); ע"פ 4389/93 מרדכי נ' מדינת ישראל, פ"ד
22 נ(3) 239, 250 (1996)). עם זאת, "מקום שהשליטה מוכחת, אין
23 עוררין על כך שיש לסווג את המעורב בעל השליטה כמבצע בצוותא.
24 ואולם, בכך אין כדי ללמד כי מקרים בהם לא הוכחה שליטה
25 מובהקת משמעם כי אין בפנינו מבצע בצוותא" (עניין הורביץ,
26 בסעיף 51).

27
28 מבחינת היסוד העובדתי של העבירה, אין הכרח כי המבצע ישלים
29 לבדו את כל רכיבי ההתנהגות הפלילית על מנת שהפעולה תתגבש
30 לכדי עבירה (קדמי, בעמ' 370-369; ע"פ 4693/01 מדינת ישראל נ'
31 בביזאיב, פ"ד נו(5) 580 (2002) (להלן: עניין בביזאיב)). הפסיקה
32 המשילה את המבצעים בצוותא לגוף אחד בעל זרועות שונות, כאשר

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 לכל מבצע תפקיד משלו להשלמת המעשה הפלילי. להבדיל מן
2 המסייע, תרומתו של המבצע בצוותא לעבירה היא פנימית וחלקו
3 מהותי להגשמת התוכנית המשותפת (עניין פלוניס, בעמ' 402;
4 קדמי, בעמ' 371 וההפניות שם). הביצוע בצוותא מניח תיאום בין
5 הצדדים, חלוקת תפקידים מוקדמת, הכנה מוקדמת או תכנון
6 מוקדם (גבריאל הלוי השותפות לדבר עבירה 624 (2008) (להלן:
7 הלוי, השותפות לדבר עבירה); עניין פלוניס בעמ' 403; עניין
8 הורביץ, בפסקה 48)). עם זאת, הפסיקה הכירה בכך כי לא בכל
9 ביצוע בצוותא מתקיים בשותפים לעבירה "הילכו שניהם יחדיו
10 בלתי אם נועדו" (עמוס ג, 3), ולעיתים, אין צורך בהיוועדות
11 מוקדמת או בתכנון מראש, ואף שותפות ספונטנית עושה עבריינים
12 למבצעים בצוותא (ע"פ 259/97 סובחי נ' מדינת ישראל ([פורסם
13 בנבו], 28.4.1998); עניין בביזאיב, בעמ' 584-585, 590. להבחנה בין
14 המושגים: תכנון מוקדם, שותפות ספונטנית והסכמה ראו הלוי,
15 השותפות לדבר עבירה בעמ' 242-247)...
16 על רקע דברים אלה, נבחן את הרשעתו של ימיני כמבצע
17 בצוותא...אכן, שותפות לעבירה יכולה להיווצר באופן ספונטני, אך
18 חבירה ספונטנית כשלעצמה, לא מקימה ביצוע בצוותא של
19 העבירה, ויש להראות כי ההלך הנפשי של המשתתף היה לפעול
20 למטרה אחת עם המבצע העיקרי (ראו ע"פ 807/99 מדינת ישראל
21 נ' עזיזאן, פ"ד נג(5) 747, 756 (1999)). הדברים נכונים במיוחד
22 לעבירת מחדל, ולמיטב ידיעתי, לא נדונה בפסיקה סיטואציה של
23 השתתפות ספונטנית בעבירת מחדל. במקרה דנן, לא הוכח כי "תוך
24 כדי תנועה" תרתי משמע, נרקם קשר בין סימון לימיני לביצוע
25 בצוותא של עבירת ההפקרה. היעדרו של "תכנון מקורי" או של
26 קשר לביצוע בצוותא מחליש עד מאוד את הטענה שיש לראות את
27 ימיני כמבצע בצוותא (עוד לתכנון ולקשר מראש ראו: ע"פ 3601/01
28 זגורי נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 401 (2002); ע"פ 5279/01 אלכסי
29 נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 24.7.2002)). בנוסף, יש לבחון את
30 היסוד ההתנהגותי של המבצע בצוותא, את תרומתו הפיזית
31 למעשה העברייני, שבהעדרה לא ייחשב כמבצע בצוותא, כפי
32 שיבואר להלן.

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1
2 26. נוכחות כשלעצמה במקום ביצוע העבירה יכולה לבטא את
3 הרכיב ההתנהגותי הן של מסייע לעבירה והן של מבצע בצוותא.
4 כאמור, לא כל הרכיבים ההתנהגותיים צריכים להתקיים אצל כל
5 המבצעים. די בכך שהיסוד העובדתי מתקיים בקבוצה העבריינית
6 כגוף אחד, שהרי המונח 'מבצע בצוותא' בודק את התנהגות היחיד
7 כחלק מקבוצה, הן מבחינת מעשיו והן לנוכח כוונותיו (ע"פ
8 5305/07 חסון נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 6.9.2010), בפסקה
9 4 והאסמכתאות שם (להלן: עניין חסון)). יכול אפוא הטוען לטעון
10 כי נוכחותו של ימיני ברכב, בעת ביצוע עבירת ההפקרה, מגעת
11 אפוא כדי ביצוע בצוותא.

12
13 ואולם איני סבור כי נוכחותו של ימיני ברכב, כשלעצמה, מגעת כדי
14 ביצוע בצוותא. על נטל השכנוע וטיב הראיות לעניין נוכחות הנאשם
15 במקום ביצוע העבירה, עמד כב' השופט מצא בע"פ 6202/95 פלוני
16 נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(5) 685, 690 (1996) באומרו:

17
18 "נקודת המוצא היא, כי הנוכחות, כשהיא לעצמה, אינה אלא
19 עובדה ניטרלית; ונטל השכנוע לטענה, כי נוכחותו של הנאשם
20 במקום ביצוע העבירה נועדה לסייע למבצע העבירה, רובץ על
21 התביעה. ואולם בדבר טיב הראיות שהתביעה נדרשת להביא
22 להוכחת מחשבתו הפלילית של הנאשם הנוכח, הבחינה הפסיקה
23 בין שני סוגי מקרים: כאשר הנוכחות על פניה היא לכאורה סתמית
24 ומקרית, יוטל על התביעה להביא ראיה המורה על שיתוף פעולה
25 ממשי או על שיתוף מטרה ממשי בין הנאשם לבין מבצע העבירה.
26 אך אם הנוכחות, כעולה מן הנסיבות האופפות אותה, איננה
27 מקרית, היא גופה תהווה ראיה לכאורה לאשמת הנאשם. במקרה
28 כגון זה יוטל על הנאשם לסתור את ההנחה הלכאורית המסתברת
29 מן הנסיבות ושעל-פי ההיגיון וניסיון החיים מעידה היא עליו כי
30 נוכחותו במקום ביצוע העבירה נבעה משותפותו לעבירתו של
31 המבצע. אם הנאשם נכשל בכך, והנסיבות המפלילות הינן בעלות
32 משקל ראוי לשמו, תימלא מכסת הראיה הנדרשת לביסוס אשמת
33 הנאשם, ובית המשפט יהיה רשאי להרשיעו".

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 אציין כי באותו מקרה נקבע (בדעת רוב מול דעתו החולקת של כב'
2 השופט טל) כי יש להרשיע את המערער בשותפות לעבירה של
3 סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, לאחר שנמצא עומד יחד עם קבוצת
4 נערים שיידו אבנים בכלי רכב, למרות שהוא עצמו לא יידה אבנים.
5 מחדלו של המערער שם להוציא עצמו מהחבורה הקים עליו חזקת
6 שותפות לעבירה ונדחתה טענתו כי נקלע לזירה דרך מקרה.....
7 27. אכן, ייתכנו מצבים בהם מבצע בצוותא יהיה גם מי שלא לקח
8 חלק פעיל במעשה הפיזי, למשל, כאשר מדובר במנהיג החבורה
9 המפקח על המעשה העבריני או שהיה בעל שליטה על המעשה
10 העבריני (ראו ע"פ 4317/97 פוליאקוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1)
11 289, 300-299 (1999) (להלן: עניין פוליאקוב)) או שמילא תפקיד
12 ממשי בתכנון הביצוע (ראו אהרון אנקר "על ההבחנה בין
13 המבצע בצוותא למסייע" מחקרי משפט יז 399, 341 (2002)).
14 במקרה דנן, ומאחר שמדובר בהיקלעות לא מתוכננת לזירה, איני
15 סבור כי בנוכחותו ובשתיקתו של ימיני יש כדי לסווג כמבצע
16 בצוותא.
17 גם אם נראה בשליטה ברכב מדד לסיווגו של הנוסע ברכב כמבצע
18 בצוותא, ספק אם הדומיננטיות של ימיני עלתה לכדי שליטה או
19 מרות על סימון. לכן, לא סגי בשתיקתו של ימיני כדי להוכיח קיומו
20 של יסוד נפשי בדרגה הנצרכת לשם הרשעתו כמבצע בצוותא.

21 71. עוד ראה לעניין זה דבריה של כב' השופטת ד. דורנר בעניין משולם וכדלהלן –

22 "...אין אחריות המבצע בצוותא מצומצמת למעשה פלילי מסוים.
23 מהקשרם של דברים עולה כי ההוראה חלה על השתתפות בביצוע
24 התכנית הפלילית, היכולה להיות מורכבת ממעשים פליליים
25 אחדים, שכל אחד מהם מהווה עבירה כשלעצמו. כך, למשל, שוד
26 בנק יכול להתבצע על-ידי כמה אנשים, שחלקו של כל אחד מהם
27 מהווה עבירה: שותף אחד פורץ את הדלת, השני מאיים בנשק על
28 הקופאית, השלישי מכה את השומר והרביעי נוטל את הכסף. כל
29 אחד ממעשים אלה מהווה עבירה נפרדת. עבירת השוד מתהווה
30 על-ידי שילוב מעשיהם הפליליים של השותפים' (פרשת משולם
31 [8], בעמ' 554-555).

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 אכן – המבצע בצוותא תורם את תרומתו לאירוע העברייני רב -
2 משתתפים מתוך יחס נפשי של יוצר העבירה ONIMO
3 AUCTORIS. הוא רואה את עשיית העבירה כעניינו הוא, ולא של
4 אחר' (פלר, בספרו הנ"ל בעמ' 196).
5 למבצע בצוותא שליטה פונקציונלית, יחד עם האחרים, על העשייה
6 העבריינית והתפתחותה. הוא אדונה (ראה מ' קרמניצר, 'המבצע
7 בדיני העונשין - קווים לדמותו' פלילים א (תש"ן) 65). הוא חלק
8 מתבניתה המשותפת (ראה דברי ההסבר לסעיף 29 להצעת חוק
9 העונשין (חלק מקדמי וחלק כללי), תשנ"ב-1992, בעמ' 129-130).
10 הוא משתתף 'בביצוע העבירה תוך עשיית מעשים לביצועה' (סעיף
11 29(ב) לחוק העונשין). טול את ראובן, שמעון ולוי, המתכננים ביצוע
12 שוד בנק. על-פי חלוקת העבודה ביניהם, ראובן המתין מחוץ לבנק
13 ואיבטח את חבריו. שמעון ולוי נכנסו לבנק. שמעון שמר על פקידי
14 הבנק והלקוחות. לוי נטל את הכסף. במצב דברים זה ראובן, שמעון
15 ולוי הם מבצעים בצוותא של עבירת השוד (השווה גור-אריה,
16 במאמרה הנ"ל בפלילים).
17 המסייע - בדומה למשדל - הוא שותף עקיף ומשני. הוא מסייע
18 ביצירת התנאים לביצוע העבירה על-ידי העבריין העיקרי (או
19 העבריינים העיקריים המבצעים בצוותא) (סעיף 31 לחוק העונשין).
20 תרומתו של המסייע היא חיצונית. אין הוא חלק פנימי של
21 המשימה העבריינית עצמה. אין הוא היוזם, אין הוא המחליט על
22 הביצוע ואין הוא שולט על הביצוע. אין הוא אדון לביצוע. הוא מבצע
23 מעשי עזר הנפרדים מביצוע העבירה על-ידי העבריין העיקרי,
24 ושיש בהם 'כדי לאפשר את הביצוע, להקל עליו או לאבטח אותו'
25 (סעיף 31 לחוק העונשין):
26 '...מי שחלקו בהתהוות העבירה התבטא בפעולות עזר נושא
27 באחריות פלילית כמסייע...'
28 המסייע אינו משתתף אפוא בביצוע העבירה עצמה, אלא חלקו
29 מתבטא בפעולות החיצוניות לעבירה."
30

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

72. כהשלמה לאמור ואולי כדעה אחרת במקצת, אבקש להביא מדבריו של כב' השופט א. גרוניס (כתוארו אז) בע"פ 2638/10 פלוני נ' מדינת ישראל (24.3.11) וכדלהלן:

1 "האבחנה בין מבצע בצוותא לבין מסייע קשה היא. מאז תיקון 39
2 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, יש לאבחנה חשיבות לא רק כעניין
3 עיוני-תיאורטי. הסיווג השונה הוא בעל חשיבות מכרעת בשל
4 הפער בין העונש שניתן להשית על המבצע בצוותא לעומת עונשו
5 של המסייע. כידוע, ככלל העונש המירבי למסייע הינו מחצית
6 מעונשו של המבצע העיקרי (סעיף 32 לחוק). אין בכוונתי לעסוק
7 בהרחבה באבחנה בין השניים. לטעמי, הפרשנות שניתנה בפסיקה
8 למושג "מבצע בצוותא" הרחיבה יתר על המידה את תחומו וממילא
9 צמצמה במקביל את תחום הפריסה של המונח "מסייע". ניתן
10 לתאר באופן גרפי את שני הביטויים כנמצאים על רצף קווי אחד,
11 כאשר השאלה היא היכן מסתיים תחומו של האחד ומתחיל תחומו
12 של האחר. מסופקני אם מבחנים כמו "מעגל פנימי" ו"מעגל
13 חיצוני" או "שליטה פונקציונלית" תורמים תרומה רבה לקביעתו
14 של קו הגבול. גישה מרחיבה לדיבור "מבצע בצוותא" אף אינה
15 מתיישבת עם כלל הפרשנות שבסעיף 34 לחוק.

16 נראה לי, כי עדיף לבחון את הנושא המורכב תוך התמקדות מצד
17 אחד בשאלה האם נעשה תכנון מוקדם ומצד שני בשאלה האם
18 המעורב הרלוונטי נטל חלק בביצוע הפיזי של העבירה. לעניין
19 התכנון המוקדם יש לתת את הדעת על מידת המעורבות של
20 הנאשם המסויים בתכנון, על הידע הנמצא בידיו לגבי האירוע
21 המתוכנן ועל מעמדו ביחס למעורב או למעורבים האחרים. שאלות
22 דומות יש לשאול בנוגע להיקף המעורבות של הנאשם המסויים
23 בביצוע הפיזי של העבירה. ככל שמידת המעורבות בתכנון גדולה
24 יותר, תהא מספקת מעורבות מצומצמת יותר בעצם הביצוע הפיזי
25 של העבירה על מנת שנכיר במעורב כמבצע בצוותא ולא כמסייע,
26 ולהיפך. היינו, ככל שהמעורבות גדולה יותר בביצוע הפיזי, קטנה
27 הדרישה לעניין התכנון לצורכי הקביעה שמדובר במבצע בצוותא.
28 אין להבין מדבריי כי תנאי להרשעה בביצוע בצוותא הוא כי קיים
29 היה תכנון מוקדם. לא אחת נאמר, ולכך אני מסכים, כי "גם
30
31
32

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 שותפות ספונטנית שותפות היא, ועושה עבריינים למבצעים-
2 בצוותא" (ע"פ 259/97 סובחי נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו],
3 עם זאת, ברור כי בחבירה ספונטנית נדרש, כתנאי
4 להרשעה בביצוע בצוותא, שכל אחד מהמעורבים אומנם השתתף
5 במעשים הפיזיים.".
- 6
- 7 .73 ובכן, על סמך האמור לעיל, כיצד נסווג את הנאשם שלפנינו כמי "אשר היה אדונה של
8 העשייה העבריינית"? כמי אשר שלט יחד עם אחרים על הפעילות כולה? או שמא כמי אשר
9 "ביצע מעשי עזר נפרדים... שיש בהם כדי לאפשר את הביצוע או להקל עליו..."
- 10 .74 האבחנה אכן אינה קלה, היא אינה קלה, דרך כלל, והיא אינה קלה במקרה שבפנינו.
- 11 .75 אקדים ואומר את אשר כבר רמזתי לו לעיל, כי בכל המקרים אשר נסקרו לעיל היו קביעות
12 עובדתיות בדבר מעורבות כזו או אחרת, של הנאשמים שם. בנדון שבפנינו לבד מהודעות
13 הנאשם במשטרה, וסיוע חלקי בלבד ממצלמות האבטחה, אין בידני עדויות או ראיות,
14 באשר לחלקו של הנאשם.
- 15 כאמור עניין זה, חלקו של הנאשם, הינו קריטי לסווגו במדרג העבירה, מבצע בצוותא או שמא
16 רק מסייע. כאן המקום לשוב ולהדגיש, שהבדל של ממש יש בין מבצע, גם אם בצוותא, שדינו
17 כמובן כמבצע לכל דבר ועניין, ועונשו ייגזר בהתאם, לבין מסייע, שעונשו המקסימלי הוא
18 כמחצית עונשו של המבצע העיקרי.
- 19
- 20 זאת ועוד, ומאליו מובן כי אם לא נייחס לנאשם ביצוע בצוותא של עבירת הניסיון לשוד, אזי
21 ממילא לא נוכל לייחס לו ביצוע בצוותא של עבירת הרצח, לא לפי סעיף 29 לחוק ולא לפי
22 סעיף 31 לחוק (ועל כך גם להלן).
- 23 .76 אשוב איפוא עתה לעובדות שבפנינו אשר רובן הגדול והמכריע לסיווגה של העבירה נובע אך
24 ורק מהודעותיו של הנאשם, שהרי כאמור המאשימה ויתרה על עדותו של דאהר ואילו האחר
25 לא נתפס.
- 26 אדגיש לעניין זה, כי מאחר ואנו חיים רק מפי הודעותיו של הנאשם יש להתייחס לכך
27 בזהירות המתבקשת בבואנו להרשיע רק על פי דבריו אלו (ודוק), איני מתעלם כמובן
28 מדברים שכתבתי לעיל לעניין החיזוק להודאת הנאשם, ואולם חיזוק זה הינו לטעמי אך ורק
29 לצורך קביעה עובדתית ולפיה לנאשם מעורבות בניסיון השוד, ואולם אין בסיוע או בחיזוק

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 שפירטתי לעיל, כדי להוות משקל של ממש, מעבר להודאותיו, בקביעה כי הנאשם הינו בגדר
2 מבצע בצוותא).
3 לטעמי, במקרה כגון זה, ושעה שחיזוק או סיוע להגדרתו של הנאשם כמבצע בצוותא, אין
4 בפנינו, הרי שמן הדין יהיה, ולו מחמת הספק, להרשיעו כמסייע בלבד ולא כמבצע בצוותא.
5 77. אוסיף ואדגיש כבר עתה, ועוד אדרש לכך להלן. צודק ב"כ המאשימה, שהנאשם אינו יכול
6 להסתמך על אמרותיו ה"מזכות" בהודעותיו במטרה ואינו יכול עתה ליתן פרשנות
7 לאמרותיו המפלילות. אולם שומה עלינו בבית המשפט לבחון את ה"יש" דהיינו את האמרות
8 המפלילות ולבחון, האם יש בהן כדי להוכיח מעל לכל ספק סביר, שאכן הנאשם בגדר מבצע
9 בצוותא הוא, או שמא קיים אותו ספק סביר, אשר ממנו כידוע זכאי ליהנות כל נאשם, ולפיו
10 ניתן לפרש את שבפנינו לצורך הגדרת הנאשם כמסייע בלבד.
11
12 וראה לעניין זה, את שנאמר בע"פ 4205/14 נחום בן יצחק נ' מדינת ישראל (29.5.2016)
13 (להלן: "עניין בן יצחק") וכדלהלן :

14 "כידוע, במשפט פלילי אנו מצווים לבחון האם הראיות לחובת
15 הנאשם מצביעות ברמת הוודאות הנדרשת על אחריותו הפלילית.
16 במילים אחרות, יש לבחון האם המסקנה ההגיונית היחידה שניתן
17 להסיק מן הראיות היא כי הנאשם הוא האחראי בפלילים, וכי לא
18 ניתן להסיק הסבר סביר אחר. זאת, בפרט כאשר חלק חשוב של
19 התשתית הראייתית מורכב מראיות נסיבתיות."
20

21 עוד אבקש להפנות לפסק דין שניתן לאחרונה ממש, ע"פ 7644/17 יעקב גראד נ' מדינת ישראל
22 (22.10.18) (להלן: "עניין גראד"), אשר שב וחזר על ההלכה הידועה שצוטטה לעיל, תוך
23 הפנייה גם למשפט החוקתי החל וכדלהלן :

24 "חקיקת חוקי היסוד והמהפכה החוקתית שהתרחשו בשנות
25 התשעים של המאה הקודמת הובילו לשינוי פני המשפט
26 הישראלי. בעקבותיהם, התפיסה הרווחת היא כי "זכויות האדם
27 החוקתיות הן חלק של המשפט החוקתי... [ו]הן מקרינות עצמן
28 (במישרין או בעקיפין) לכל ענפי המשפט ובכך יוצרות
29 קונסטיטוציונליזציה של המשפט" (בג"צ 3914/92 לב נ' בית הדין
30 הרבני האזורי בתל-אביב-יפו, פ"ד מח(2) 491, 502 (1994)). נפקות

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 הדבר היא כי חוקי היסוד מקרינים מאורם ומחומם על כלל תחומי
2 המשפט, ומובילים לכך שהזכויות נגזרות, מעוצבות ומפורשות
3 בהתאמה אליהם (ראו אהרון ברק "קונסטיטוציונליזציה של
4 מערכת המשפט" מחקרי משפט יג 5 (סיכומו של עניין הוא כי
5 הכלל המרכזי בכל הנוגע לראיות נסיבתיות הוא כלל המסקנה
6 ההגיונית היחידה. דהיינו, ניתן לקבוע ממצא השנוי במחלוקת על
7 סמך ראיה נסיבתית רק כאשר הוא מתחייב מן הנסיבות כמסקנה
8 אחת ויחידה. כפועל יוצא מכך, ככל שהעובדות שהוכחו מתיישבות
9 באופן הגיוני גם עם הסבר אחר השולל את האחריות הפלילית, או
10 שנותר ספק בדבר אפשרותו של הסבר מסוים – אין להסיק מהן
11 את העובדה הטעונה הוכחה ולהרשיע על בסיסן. קרי, "רק אם
12 המסקנה המרשיעה גוברת באופן ברור והחלטי על כל תזה חלופית
13 ולא נותרת כל מסקנה סבירה אחרת, ניתן לומר שאשמת הנאשם
14 הוכחה מעל לכל ספק סביר" (עניין רבינוביץ', בעמ' 41). במסגרת
15 זו, על בית המשפט חובה אקטיבית לבחון מיוזמתו הסברים
16 אלטרנטיביים (שם, בפס' 2 (22.4.2010); ע"פ 1888/02 מדינת
17 ישראל נ' מקדאד, פ"ד נו (5) 221 (2002)). הסברו של הנאשם יוביל
18 אפוא לזיכוי מקום בו יש להטיל ספק בעוצמת הראיות המפלילות
19 שהציגה המאשימה.

20 ודוקו, עסקינן בסטנדרט של "ספק סביר". אין מדובר על ודאות
21 מלאה או מוחלטת. נדרשת אפשרות סבירה, שאיננה אפסית, שיש
22 בה לערער במידה הנדרשת את המערכת העובדתית – כך שמסקנה
23 חד משמעית לא תוכל לעמוד עוד לפי מבחני ההיגיון והסבירות
24 (ראו, ע"פ 1003/92 בן סעיד רסלאן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבנ]
25 (23.1.1997); ע"פ 3914/05 אחרר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבנ]
26 ((10.11.2008)). (1996).

28 אחרי אומרי כל זאת, אבחן שוב את הראיות שבפנינו ומה ניתן לחלץ מהן לחובתו של הנאשם. 78.

29 למיטב הבנתי העובדות הברורות שלפנינו הינן כדלהלן:

30 א. הנאשם הסכים להיות נהג.

31 ב. הנאשם הסיע את האחרים לדירה.

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 ג. הנאשם המתין להם והסיעם חזרה, לרבות הובלתם למקום מבודד שם שרפו
2 האחרים את הבגדים שלבשו לביצוע ניסיון השוד.
- 3 ד. הנאשם פירק את לוחיות הרישוי של רכבו טרם הנסיעה לדירה.
- 4 ה. הנאשם הרכיב חזרה את לוחית הרישוי, לאחר שריפת הבגדים.
- 5 ו. מספר דקות לפני שירדו דאהר והאחר מהרכב, חלפו שלושת המעורבים בסמוך
6 לדירת ההימורים ולאחר מכן שבו וחזרו אליה (ב"כ המאשימה התייחס לכך כ"סיור
7 מכין" ואילו ב"כ הנאשם הסתייג מהגדרה זו).
- 8 ז. הנאשם כיסה פניו בצעיף בטרם נסע לדירה.
- 9 ח. הנאשם הצביע בפני חבריו על שער הכניסה לדירה.
- 10 עובדות אלו כמובן קושרות את הנאשם לעבירת הניסיון לשוד, ואולם האם די בעובדות
11 אלו כדי להרשיעו גם כמבצע בצוותא?
- 12 האם מעובדות אלו ניתן ללמוד, שהנאשם היה חלק מתכנון האירוע העבריני כפי
13 שקובעת המאשימה בסיכומיה? (עמ' 21 בפרק "האם הנאשם מבצע בצוותא").
- 14 האם מעובדות אלו ניתן ללמוד שאכן בוצעה חלוקת תפקידים כפי שאכן קובעת שם
15 המאשימה?
- 16 דומני ובכל הכבוד הראוי, כי המאשימה לא עמדה בנטל המוטל עליה, ובוודאי שלא מעבר
17 לספק הסביר.
- 18 המאשימה מניחה, כי הנאשם לכאורה היה היוזם לשוד, בהיותו זה שסיפר לאחרים על דירת
19 ההימורים ועל סכומי הכסף שעליהם משחקים ואולם, אין למאשימה כל ראיה לכך, האחרים
20 לא העידו (ועל כך להלן) והנאשם בשום מקום לא הודה, או אמר שזו הייתה מטרת סיפורו.
21 כעולה מהודעותיו מדובר במי שענה לשאלות חבריו בדבר מעשיו ואז סיפר להם על דירת
22 ההימורים. ברור הוא שלא ניתן לקבוע על סמך סיפור דברים זה, שאכן המאשימה הצליחה
23 להוכיח שמטרת סיפורו של הנאשם הייתה כדי לבצע שוד.
- 24 80. אין די בהנחות המאשימה כדי להפוך למסקנות! כזכור מפי הנאשם בלבד אנו חיים, משכך
25 והגם שלא העיד בפנינו, לא ניתן ללמוד משתיקתו דבר וחצי דבר, לעניין סיווגו כמבצע
26 בצוותא, שכן וכאמור שתיקת הנאשם, כמו גם שקריו מחזקים את ה"יש" ואינם
27 קובעים יש מאין.

28

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

ראה והשווה שוב עניין מילשטיין :

1 " לא למותר לציין, כי הוראת סעיף 162 אינה מאפשרת לראות
2 בשתיקה ראייה בעלת ערך עצמאי. אך ברור הוא כי הרשתנו של
3 נאשם אינה יכולה להתבסס על שתיקת הנאשם באופן בלעדי:
4 שתיקה אינה שקולה להודאה. ההוראה אף לא נועדה לאפשר
5 לתביעה להפיק מהנאשם ראיות מפלילות חדשות בבחינת יש
6 מאין. כל שנועדה ההוראה לעשות הוא לאפשר לערכאות לראות
7 בשתיקה, במקרים המתאימים לכך, תוספת המחזקת את חומר
8 הראיות הקיים שנאסף על-ידי רשויות החקירה (ראו את דבריו של
9 השופט זוסמן בע"פ 112/52 גבוב נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד
10 ז(1) 251, 254)

12 ה"יש" שבפנינו הוא אך ורק העובדות דלעיל ובראשן, העובדה המרכזית לטעמי היא הסעת .81
13 האחרים לדירה, כאשר כל שאר הפעולות כמו פירוק לוחית הרישוי, כיסוי פניו של הנאשם
14 וה"סיוור המכין" (כהגדרתו על ידי ב"כ המאשימה), כולן "נכללות" בפעולה העיקרית של
15 הסעת האחרים. ער אני לכך כי הנאשם הודה ש"הסכים איתם". אולם המילים "הסכמתי
16 איתם", נושאות בהכרח שני פירושים. האחד, הסכמתי להשתתף בפעולות השוד, ואזי יכול
17 שיוגדר כ"מבצע בצוותא" והשנייה הסכמתי לשמש כנהג. דומני שההקשר הכללי שם, מעיד
18 בהכרח שזו הייתה כוונת הנאשם ומכל מקום, בוודאי שהמאשימה לא הוכיחה, מעל לכל ספק
19 סביר, כוונה אחרת של הנאשם.

20 לעניין ה"סיוור המכין" אבקש להבהיר, כי כלל לא הוכח שמדובר היה אכן ב"סיוור מכין"
21 כמשמעותו הלשונית של זה, דרך כלל, ומכל מקום "סיוור מכין" זה נבלע לחלוטין בתפקידו
22 של הנאשם כנהג מסייע, מה לי הסעה אחת? ומה לי שתי הסעות? כפי שראינו לעיל מדובר
23 היה בהפרש של מספר דקות בין הפעם הראשונה בה חלף הרכב על יד דירת המגורים, לבין
24 הפעם השנייה בה ירדו ממנו, דאהר והאחר.

25 ער אני כמובן לפסיקה, ש"ביצוע בצוותא" יכול לנבוע גם מ"שותפות ספונטנית", ואולם אין
26 בפנינו אינדיקציה, שאכן כך היה. ברור הוא שהנאשם נגרר, לא יזם ולא לקח חלק פעיל בתכנון
27 הכולל, או בסדרת המעשים האפקטיביים לביצוע ניסיון השוד. מכל מקום וכאמור,
28 המאשימה לא השכילה להוכיח היפוכם של דברים. במבחני הפסיקה וכאמור לעיל, יש צורך
29 גם ביסוד עובדתי וגם ביסוד נפשי, וככל שהאחד גדול, ניתן להסתפק במידה מועטה של
30 האחר, אלא שבנדון שבפנינו גם היסוד העובדתי לוקה וגם זה הנפשי חסר, או מכל מקום לא
31 הוכח, וכנדרש מעל לכל ספק סביר

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

82. כאמור, איני רואה ב"סיור המכין", הגם שבפנינו לא ניתן לו הסבר, ככזה ההופך את הנאשם ל"מבצע בצוותא".
- הוא הדין גם לעניין הסתרת פניו של הנאשם ושוב הדברים נכונים לטעמי, בין אם אקבל גירסה שכיסה פניו, כי היה לו קר ובין אם לא אקבל גירסתו זו.
- כך גם לגבי פירוק לוחית זיהוי, הנאשם ידע שהוא משתתף במעשה אסור, גם אם רק על דרך של סיוע וביקש להסתיר זהותו. האם זה הופך אותו למתכנן ולמבצע בצוותא? דומני שהתשובה ברורה, שאין בכך כדי להופכו למבצע בצוותא, אלא כדבריה של כב' השופטת ד. דורנר בעניין משולם לעיל, "למי שביצע סדרת מעשי עזר חיצוניים לביצועה של העבירה עצמה".
- עניין כמעט אחרון, האם הצבעתו על השער המוביל לדירת המשחקים, הופכת אותו למבצע בצוותא? לטעמי גם בכך לא די כדי לקבוע שלנאשם היה חלק פעיל בתכנון וביצוע, וגם לעניין זה וכאמור, ולו מחמת ספק, ניתן לקבוע, שעדיין בכלל מסייע נותר ואינו מגיע לכלל מבצע בצוותא.
- ראה לעניין זה ת"פ חיפה 3006/04 מ.י. נ' סמיר (8.2.06) ושם באישום הראשון, שעובדותיו דומות לאלו שבפנינו הנאשם שם, לא הואשם כמבצע בצוותא אלא כמסייע בלבד. עוד אבקש להפנות לע"פ 6207/10, פלוני נ' מדינת ישראל (17.1.13) וכלדהלן:
- "ואולם בניגוד לעמדת המשיבה, שלפיה שימש מחמוד כמבצע בצוותא לפי סעיף 29(ב) לחוק, אני סבורה כי מעמדו ביחס לעבירות המין הוא של מסייע לפי סעיף 31, שזו לשונו:**
- מי אשר, לפני עשיית העבירה או בשעת עשייתה, עשה מעשה כדי לאפשר את הביצוע, להקל עליו או לאבטח אותו, או למנוע את תפיסת המבצע, גילוי העבירה או שללה, או כדי לתרום בדרך אחרת ליצירת תנאים לשם עשיית העבירה, הוא מסייע.**
- מחמוד היה מודע לעבירות המין שמבצעים חבריו במתלוננת בחדר השינה. בנוכחותו במקום, הוא השלים עם ביצוען ותרם ליצירת התנאים להימשכותן. בכך הוא אפשר את ביצוע עבירות המין, הקל עליו או אבטח אותו. גם התנהגות באפס-מעשה, שיש בה כדי לסייע בפועל או בכוח לביצועה של העבירה, עשויה להיות בבחינת סיוע (ע"פ 2247/10 ימיני נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (לא פורסם, 12.1.11). להלן: הלכת ימיני). עם זאת, לא ניתן לקבוע כי בכל

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 הקשור בעבירות המין, נמנה מחמוד עם המעגל הפנימי של
2 הביצוע. הוא לא שימש כגוף אחד עם יתר חבריו. מעמדו היה כשל
3 שותף עקיף ומשני – הוא לא נטל כל חלק בביצוע העיקרי של
4 העבירה, הוא לא יזם או החליט על הביצוע וגם לא היתה לו שליטה
5 עליו (דבר הנלמד בבירור מכך שלא הצליח למנוע את המעשים)
6 (ראו הלכת ימיני, בפסקה 35). מעורבותו הצטמצמה לתרומה
7 חיצונית – ליצירת התנאים לביצוע עבירות המין על-ידי חבריו
8 (ראו: יעקב קדמי על הדין בפלילים חלק ראשון 469 - 470 (2012)
9 והאסמכתאות שם).”

10
11 83. מסקנתי מן האמור, שלא די בראיות שהובאו על ידי המאשימה כדי קביעה שהנאשם הינו
12 בגדר מבצע בצוותא. שונה כמובן הייתה המסקנה, לו היו בידינו הודעות האחרים (לפחות
13 דאהר שנתפס) ולפיהן, אכן הנאשם היה שותף ולו חלקי לתכנון השוד, או ראיות שהנאשם
14 מרצונו ועל מנת לבצע שוד, מסר לאחרים את העובדות לגבי דירת ההימורים וסכומי הכסף
15 עליהם משחקים שם. המאשימה בחרה שלא להביא את דאהר לעדותו ובכך קמה לה החזקה
16 ולפיה, אי הבאת עד רלוונטי יוצרת הנחה לרעת הצד שנמנע מלהזמין כי עדותו הייתה
17 מחזקת את הצד שכנגד.

18 משכך אפוא, אציע לחבריי לזכות את הנאשם ולו מחמת ספק מהעבירה של ביצוע בצוותא
19 של ניסיון השוד.

20 84. עם זאת והגם שהנאשם לא הואשם בעבירה של סיוע, הרי ששעה שהייתה לו אפשרות
21 להתגונן גם מפני עבירה זו, ושעה שהעובדות כמפורט לעיל, מראות בעליל כי הנאשם סייע
22 לעבירת השוד, הרי שניתן להרשיעו בעבירת סיוע לשוד ולמעשה בסיוע לשוד בנסיבות
23 מחמירות, שכן הנאשם הסיע בידועין את האחרים כשהם חמושים בסכינים (למצער אחד
24 מהם) ורעולי פנים, ומשכך עניין לנו בסיוע לשוד בנסיבות מחמירות.

25 לעניין הרשעה בעבירה אחרת ראה:

26 “העבירה הנזכרת אמנם לא נטענה בכתב האישום, ואף לא נדונה
27 בפני בית המשפט המחוזי, אולם הרשעה על פיה מתאפשרת מכוח
28 סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ”ב-1982
29 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי). סעיף זה מסמיך את בית המשפט
30 להרשיע נאשם בעבירה אשר אינה נזכרת בכתב האישום,
31 בהתבסס על עובדות שהוכחו בפניו. זאת, בתנאי שניתנה לנאשם

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 הזדמנות סבירה להתגונן מפני העבירה ה"חדשה". בעת התגוננותו
2 מפני עבירה בה הוא מואשם, עשוי נאשם להתגונן, במפורש או
3 במכללא, גם מפני עבירה אחרת שבה לא הואשם (ע"פ 2456/06
4 בוכמן נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקאות 23-26 לפסק דינו
5 של השופט ד' חשין (20.9.2007))."
6
- 7 85. משהגעתי לאן שהגעתי, אך ברור הוא שלא ניתן לייחס לנאשם זיקה כלשהי לעבירת הרצח,
8 לא כמבצע בצוותא על פי דיני השותפות שהרי גם בעבירת השוד לא נקבע שהוא מבצע
9 בצוותא. בוודאי שלא לפי סעיף 34 לחוק, שכן תנאי בלתו אין, לצורך תחולת הסעיף
10 שהנאשם יוגדר כמבצע בצוותא, וראה לעניין זה את שנאמר בע"פ 4424/98 סילגדו נ' מדינת
11 ישראל וכדלהלן:
- 12 "סעיף 34 לחוק מטיל אחריות בגין עבירה שונה או נוספת רק על
13 מי שבחר במודע להשתתף באירוע עברייני מקורי כמבצע בצוותא
14 אף שהיה מודע (בפועל או בכוח) לכך כי אופן ביצועה והיקפה ייצאו
15 משליטתו. אכן, הטלת האחריות אינה ללא כל אשמה, והיא
16 מתבססת על בחירה ראשונית זו של המבצע בצוותא (של העבירה
17 המקורית)"
- 18 86. משכך אציע לחבריי לזכות את הנאשם גם מעבירת הרצח.
19
- 20 **האם יוגדר הנאשם באחת החלופות כמבצע בצוותא לעניין הרצח?**
21
- 22 87. עם זאת ולשם הזהירות, אדון בחלקו של הנאשם בעבירת הרצח גם בהנחה (נסתרת לטעמי)
23 שלעניין השוד, יוגדר הוא כמבצע בצוותא.
- 24 88. כעולה מעובדות כתב האישום, מעשה ההמתה של המנוח בוצע על ידי השותפים האחרים,
25 תוך כדי ביצוע עבירת ניסיון השוד בדירה, כאשר אין חולק כי הנאשם המתין להם ברכבו
26 בשעת המעשים.
- 27 השאלה הצריכה הכרעה הינה, האם הנאשם אחראי אף הוא למעשה ההמתה על אף שלא
28 נכח בדירה בשום שלב של האירוע.
- 29 בענייננו, אין חולק כי עבירת השוד שניסיונה לא צלח, היוותה המטרה העיקרית שלשמה
30 קשרו הנאשם ושותפיו לעבירה קשר פלילי ביניהם (כאמור, לא כך קבעתי ודיון זה הוא

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 בהנחה שכך היה נקבע) מעשה ההמתה של המנוח היווה, הלכה למעשה, עבירה נוספת, או
2 נלווית לעבירת ניסיון השוד.
- 3 89. הדין הפלילי העוסק בסוגיית השותפים לעבירה מבחין, לעניין אחריות שותף לעבירה נלווית
4 אותה לא הוא עצמו ביצע, בין מצב שבו העבירה הנלווית התבצעה כחלק מהתכנון המקורי,
5 או שהיוותה סטייה מהתכנון המקורי תוך מודעות בפועל של השותפים האחרים לאפשרות
6 ביצועה (להלן: "המקרה הראשון"), לבין מצב שבו אחד או חלק מהשותפים ביצעו עבירה
7 שונה או נוספת אגב ביצוע העבירה העיקרית וזאת בלא שהייתה ציפיות בפועל של האחרים
8 להתרחשות סטייה כזו מן התכנית המשותפת (להלן: "המקרה השני").
9 (ראה ע"פ 2948/03 אולג ברזובסקי נ' מדינת ישראל (20.6.05), (להלן: "עניין ברזובסקי")).
10 על פי המקרה הראשון, קמה אחריות ישירה על כל השותפים לביצועה (ראה "פרשת מרדכי"),
11 ואילו על פי המקרה השני, גם כאשר לא ניתן היה לצפות בפועל את ביצוע העבירה הנוספת,
12 ברם, ניתן היה לצפות בכוח על פי מבחן "אדם מן היישוב" אז יחול סעיף 34א(א)(1) לחוק.
13 (להלן אדון האם די ביסוד אובייקטיבי של "אדם מן היישוב" או שמא נדרש גם יסוד
14 סובייקטיבי של הנאשם עצמו)
15 הוראה זו קובעת, כי במקרה זה יישאו באחריות לעבירה הנגררת יתר השותפים, ובלבד, שאם
16 העבירה הנגררת דורשת כוונה, יישאו שאר השותפים באחריות פלילית בגינה כעל עבירה של
17 אדישות בלבד.
- 18
- 19 90. המאשימה עותרת כאמור להרשיע את הנאשם בעבירת הרצח על פי סעיף 300א(3) לחוק.
20 לצורך הכרעה בשאלה, האם הנאשם נושא באחריות פלילית לעבירת הרצח, יש לבחון האם
21 חרף העובדה שהנאשם לא נכח כלל בדירה בעת ביצוע השוד וההמתה, הייתה לו מודעות
22 בפועל לכך שעבירת הרצח עומדת להתבצע, בין כחלק מתכנון מקורי של הקשר הפלילי, ובין
23 כסטייה צפויה מראש מהתכנית הפלילית שנרקמה בין השותפים לקשר. ככל שהתשובה
24 לאמור היא בחיוב, הרי שאז אחראי הנאשם אחריות ישירה למעשה הרצח. ככל שהתשובה
25 לכך בשלילה, כי אז יש צורך לבחון את השאלה האם נתקיימו בנאשם תנאי סעיף 34א לחוק
26 בדבר אחריות מבצע בצוותא לעבירה נגררת שעבר מי משותפיו לעבירה המקורית. המבחן
27 לכך הוא, האם בנסיבות העניין הייתה לנאשם מודעות בכוח (או למעלה מזה ועל כך להלן)
28 לאפשרות ביצוע הרצח במובן זה שאדם מן היישוב באותן נסיבות יכול היה להיות מודע
29 לאפשרות ביצועה כעבירה נוספת אגב ביצוע ניסיון השוד.
- 30
- 31 91. בנסיבות שבפנינו, הראייה המרכזית הקושרת את הנאשם לאירוע (נוסף על תיעוד רכבו של
32 הנאשם במצלמות האבטחה) והמפרטת את חלקו באירוע כולו, החל מהתכנון המוקדם וכלה

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 בסיוע להשמדת הראיות לאחר האירוע, היא הודעתו החמישית של הנאשם במשטרה.
2 סבורני ואפרט להלן, כי הראיות שהוצגו על ידי המאשימה להוכחת היסוד הנפשי של הנאשם
3 בהקשר לעבירת הרצח, לא די בהן כדי לענות על רמת ההוכחה הנדרשת בפלילים לצורך
4 הרשעתו של הנאשם בעבירה זו כ"מבצע בצוותא" עם חבריו, אשר מי מהם ביצע בפועל את
5 מעשה ההריגה בעוד הוא לא נכח כלל בדירה, ולא לקח חלק בביצוע בפועל של ניסיון השוד
6 וההמתה.
- 7 מסקנה זו יפה הן לעניין אחריותו הישירה של הנאשם כמבצע בצוותא של עבירת הרצח
8 כעבירה שהוא יכול היה לצפות את התרחשותה בפועל והן לעניין אחריותו לרצח כעבירה
9 נגררת על פי סעיף 34 לחוק. להלן אנמק מסקנתי זו.
- 10 92. אדון תחילה בשאלה, האם כטענת ב"כ המאשימה ניתן לייחס לנאשם מעורבות ברצח
11 כמבצע בצוותא על פי דיני השותפות הרגילים.
- 12 93. ב"כ המאשימה מפנה בעיקר לעניין בינייב (ע"פ 517/08 מצוטט בסיכומי המאשימה) ולעניין
13 חיריו (ע"פ 2111/99 שמצוטט אף הוא בסיכומיו) כתמיכה לטענתו ולפיה, יש להרשיע את
14 הנאשם ברצח מכוח הדוקטרינה של דיני השותפות הרגילים.
- 15 לטעמה של המאשימה, הנאשם צפה בפועל את אפשרות הסטייה מן הפעולה המתוכננת של
16 השוד אל עבר פעולת הרצח ומשכך ושעה שהמנוח מת, אגב ביצועה של עבירה אחרת, הרי
17 שיש לייחס גם לנאשם את עבירת הרצח לפי סעיף 300 (א) (3) לחוק העונשין.
- 18 94. טרם שאצביע על הכשל שבטיעון זה, אבקש להצביע על כשל קודם או על הנחה שכלל
19 לא ברור שהיא נכונה בנדון שבפנינו.
- 20 95. ברור הוא, כי תנאי מקדמי להרשעת הנאשם בעבירת הרצח, הוא קביעה ברורה, כי אכן
21 האחר ימצא אשם בעבירת רצח. ללא אפשרות זו, ושעה שהנאשם יכול להיות מורשע אך
22 ורק בעקבות קביעה כי בוצעה עבירת רצח, הרי שחיוני לקבוע שהאחר יורשע בעבירת
23 רצח, אלא שקביעה זו אין בפנינו ולמיטב הבנתי, כל עוד לא נשמעה גירסת האחר, ונקבע
24 פוזיטיבית כי האחר אשם בעבירת רצח, לא ניתן, או יהיה קשה מאד לייחס למבצע המשני
25 את מה שלא מייחסים למבצע העיקרי.
- 26 ער אני לכך, שהאחר טרם נלכד (לפחות לא עד לסיום פרשת הראיות בעניינו של
27 הנאשם שבפנינו) ואולם, אין די בכך כדי "לדלג" על שלב הרשעתו של האחר, או לחלופין
28 קביעה וודאית, כי זה אכן יורשע.

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 ניטול לדוגמא תרחיש ולפיו, סופו של יום מסיבות שונות יזוכה האחר מאישום רצח, כלום
2 יהיה זה הולם, ראוי ומידתי שמי שכלל לא היה נוכח בזירה יורשע בעבירת רצח וזאת שעה
3 שמי שכן היה בזירה מעבירת הרצח? דומני שהדברים נוגדים את השכל הישר.
- 4 אומנם הפסיקה הכירה במצבים, גם אם בדוחק, ולפיו ניתן להרשיע "מבצע בצוותא"
5 גם מקום בו המבצע העיקרי לא הורשע. ראה לעניין זה דרך משל ע"פ 8250/06 סרגיי
6 פוטומקה נ' מדינת ישראל (6.11.08) ואולם, קביעה שכזו, משאירה דרך כלל "חוסר נחת".
- 7 96. בנדון שבפנינו, גם בהתעלם מהעובדה שהאחר טרם נלכד, עדיין צריכה המאשימה לעמוד
8 בנטל ולפיו בוצעה עבירה של רצח.
- 9 כבר רמזתי לעיל שאין בפנינו עדות ברורה כיצד נדקר המנוח. היחידי שמתאר
10 דקירות של המנוח, הינו כזכור העד עווד. לגירסת המאשימה עד זה לא ידע לתאר היכן
11 נדקר המנוח, תוך שב"כ המאשימה מבקש להסתמך על דבריו כמי שראה את עצם הדקירה
12 אלא שקשה וכאמור לעיל, לקבוע מצד אחד, שעווד ראה את פעולת הדקירה (מה שקרא ב"כ
13 המאשימה "עצם הדקירה") ולא ראה את איזור הדקירה, בגוף המנוח.
- 14
- 15 97. אוסיף ואומר, כי איני מתעלם מממצאי הדו"ח של הרופא המשפטי (ת' 168-170), כי אכן נגרם
16 פצע דקירה, וממילא סביר היה לקבוע שאכן המנוח נדקר על ידי האחר, שהוא זה שעמד לידו,
17 אלא שאין די בכך, יכול שהאחר עמד וסכינו שלופה בידו, ופעולות הקימה של המנוח (ועל כך
18 אין עוררין), היא זו שגרמה לנעיצת הסכין בגופו. ראה לדבר, היא דווקא קביעת הרופא
19 המשפטי בקובעו כי "שתי תעלות הדקירה נוצרו עקב תנועת הלהב בגו, בין אם מתנועת היד
20 של התוקף ואם מתנועת המנוח ביחס ללהב" (ההדגשה שלי – א"ק).
- 21 הנה כי כן, הרופא המשפטי לא שולל את האפשרות ולפיה תעלות הדקירה נוצרו
22 מתנועת המנוח דווקא.
- 23 האם גם במקרה כזה ניתן היה לייחס לאחר, את כל היסודות הנדרשים לשם הרשעתו
24 בעבירת רצח, גם זו שלפי סעיף 300 (א) (3)?
- 25 ספק רב בעיניי אם כך הוא. ב"כ המאשימה מפרט כדבעי מה הם יסודות עבירת הרצח
26 לפי סעיף 300 (א) (3), אלא שכאמור, שאלה היא האם אכן ניתן לקבוע, למעלה מכל ספק
27 סביר, כי התקיים היסוד העובדתי הנדרש ולפיו עשה האחר פעולה אקטיבית כלשהי שהובילה
28 למותו של המנוח.
- 29 המאשימה וכמפורט לעיל, כלל לא התמודדה עם שאלה זו, והסתפקה בניתוח עדותו של עווד.
30

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 לטעמי, לא די בכך וזאת שבפנינו תרחיש אחר, גם אם פחות סביר, באשר לגרימת
2 המוות. איני סבור שהתרחיש האחר אינו עולה על הגדרת ה"ספק הסביר" הנדרש.
3
4 כאמור, איני מתעלם מכך שהאחר טרם נלכד, אולם שעה שזהותו ידועה, הרי שיש להניח שזה
5 יילכד במוקדם או במאוחר, ומשכך יכולה הייתה המאשימה להסתפק בשלב זה, בהעמדתו
6 לדין של הנאשם בעבירה של קשירת קשר וניסיון לשוד, ולאחר מכן ויחד עם האחר להעמידו
7 לדין גם באשמת רצח (אין כאן סיכון כפול, שכן עבירת הרצח מאפשרת העמדה לדין פעם
8 נוספת - ראה והשווה סעיף 5 לחוק סדר הדין הפלילי) יכול, כטענת המאשימה שאין אפשרות
9 לעצור את האחר. אולם, וגם אם כך הוא, צריכה הייתה המאשימה לשכנע, מעל לכל ספק
10 סביר, כי לו ייתפס האחר יורשע הוא ברצח. או למצער וכאמור לעיל, לשכנעני כי אכן בוצעה
11 עבירה של רצח. איני סבור שעמדה המאשימה בנטל זה, ולמעשה בסיכומיה לבד מהפנייה
12 לעדות עווד שראה לטענתו את "עצם הדקירה" (דבר שהינו בספק רב, לטעמי וכמפורט לעיל)
13 לא התמודדה המאשימה בסיכומיה כלל בשאלת הוכחת היסוד העובדתי, של עבירת הרצח.
14
15 לעניין הוכחת יסוד העבירה אצל המבצע העיקרי בטרם נרשיע מי משותפיו (בין כמבצעים
16 בצוותא ובין כמסייעים) ראה "בעניין גראד" וכדלהלן:
17

18 "טענתו הראשונה של המערער היא, כזכור, כי היסודות
19 העובדתיים של עבירת החטיפה לשם רצח או סחיטה לא
20 הוכחו מעבר לספק סביר. זאת ולו מהטעם שלא הוכח מעל
21 לכל ספק סביר שבוצעה חטיפה. עמדה זו לא התקבלה
22 בערכאה קמא, שקבעה כי הוכח קיומה של חטיפה מבלי
23 לקיים דיון רחב ביחס לרכיב זה של העבירה. אף המדינה
24 טענה בכתב ובעל פה כי העדים מטעם התביעה – ובעיקר
25 המתלונן – הוכיחו בעדותם ובמעשיהם כי שומאי אכן נחטף.
26 להשקפתה, השילוב של הראיות הנסיבתיות מוכיח את יסוד
27 החטיפה מעבר לכל ספק סביר. לצורך הדיון בטענת הסנגור
28 לגופה נסתייע בנקודת הממשק שפרשנו בין הדין הפלילי
29 והמשפט החוקתי, ונעבור למסגרת הנורמטיבית של עבירת
30 החטיפה על סוגיה.
31 מבחינה מהותית סעיף 372 לחוק העונשין עוסק בחטיפה,
32 כהגדרתו של סעיף 369 לחוק, כשלצידה נסיבה מחמירה –

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 לשם רצח או סחיטה. על מנת להרשיע את המערער בסעיף
2 זה, כמבצע עיקרי או כמסייע.
3 ...צא ולמד כי על המדינה להוכיח את היסוד של חטיפה טרם
4 ניתן יהיה להרשיע את המערער בעבירה של חטיפה לשם
5 רצח או סחיטה...
6 ...התמונה הנסיבתית מעוררת חשד, אך אינה מבססת
7 מסקנה סבירה אחת. האם ניתן לומר בבטחון הדרוש כי
8 הוכחה החטיפה, ועוד לשם רצח או סחיטה, מעבר לכל ספק
9 סביר? נדמה כי אין להשיב לשאלה זו בחיוב. כאמור, אין
10 ראיות ישירות לקיומה של חטיפה. התמונה הנסיבתית
11 איננה עבה דיה ואין בה לשלול את האפשרות של תרמית.
12 אפשרות זו איננה מופרכת או תיאורטית. ושוב נזכיר את
13 הכלל כי על המדינה להוכיח את רכיב ה"חטיפה" והנטל
14 איננו על הנאשם לשלול זאת.
15 לאלה נוסף את האמור לעיל, בדבר הקשר ההדוק בין
16 המשפט הפלילי לבין המשפט החוקתי. הדבר מחייב כי טרם
17 יורשע נאשם בעבירה מסוימת וייענש בגינה, יוכח כל אחד
18 ואחד מיסודות העבירה בהתאם לרף הראייתי הנדרש. זו
19 הנפקות של חוקי היסוד במובן של הדין הפלילי המהותי. אין
20 בהרשעה בעבירה אחת להשליך במסגרת זו על עבירה אחרת.
21 כך למשל, אף בהנחה כי התקיימה סחיטה באיומים בעניינו
22 – אין בכך ללמדנו כי בוצעה חטיפה. יש לעמוד ולדקדק על
23 יסודות כל אחת מהעבירות. לא די לומר כי הוכחת התמונה
24 בכללותה וזו מעידה, כשלעצמה, על התקיימותה של עבירה
25 מבלי להיכנס לעובי יסודותיה. אין להסיק מתופעת
26 החטיפות הכללית על חטיפה במקרה הקונקרטי. זו
27 משמעותה של הגישה החוקתית. הנטל המוטל על התביעה
28 הוא להוכיח יסוד יסוד של העבירה. אין לערוך מלאכת איזון
29 מהסוג הבא: "הואיל ויסוד אחד הוכח בצורה משכנעת יותר,
30 ניתן להוריד את רף ההוכחה לגבי יסוד אחר".
31 לסיכום, עולה כי ישנו הסבר חלופי לראיות הנסיבתיות,
32 אשר ניצב כחוצץ בין הוכחת החטיפה לבין הרשעת המערער.

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 התמונה הנסיבתית על חלקיה אינה מובילה למסקנה לפיה
2 הוכח יסוד החטיפה. מכאן לא שוכנעתי מעבר לספק סביר כי
3 מסקנת התביעה בדבר חטיפה היא היחידה הסבירה העולה
4 מחומר הראיות. לפיכך, אציע לחבריי לזכות את המערער
5 מעבירת הסיוע לחטיפה לשם רצח או שחיטה."
6

7 במאמר מוסגר אעיר, כי גם שם נקבע שגראד לא היה בגדר מבצע בצוותא, אלא בגדר מסייע
8 בלבד (גם אם לא לעבירה החטיפה, אלא לעבירת האיומים שם).
9 שעה שהמאשימה לא צלחה את המשוכה הראשונה הנדרשת לצורך הרשעתו של הנאשם
10 בעבירת הרצח, והיא קביעה בלתה אין, כי האחר היה מורשע ברצח (או כאמור, כי בוצעה
11 עבירה של רצח), שוב אין צורך לבחון את התנאים הנוספים הדרושים להרשעתו של הנאשם
12 בעבירת הרצח.

13 עם זאת, ולשם הזהירות אעבור לדון בשאלה, האם ניתן לראות את הנאשם מכח דיני
14 השותפות כמבצע בצוותא של עבירת הרצח, או במילים אחרות, האם מעשה הרצח היה
15 חלק מתכנון עבירת השוד והקשר הפלילי, ולחלופין, האם התקיימה אצל השותפים כולם,
16 לרבות הנאשם, מודעות בפועל לאפשרות ביצועה של עבירת הרצח.

17
18 לעניין זה האחרון, קובע ב"כ המאשימה בסיכומיו, כי "קיימת פסיקה ענפה שמכירה
19 בעבירת השוד או ניסיון שוד כעבירה אחרת לצורך הרשעה בסעיף 300(א)(3) לחוק
20 העונשין".

21 עניין זה אינו שנוי במחלוקת, ואולם ולעניות דעתי, אין בו כדי להגיע למסקנה אליה
22 מבקש להגיע פרקליטה המלומד של המאשימה.

23 כאמור, תנאי בסיסי הוא שעבירת השוד תוכר כעבירה אחרת לצורך סעיף 300(א)(3) הנ"ל
24 וראה לעניין זה דברים שכתבנו בעניין טלה, תפ"ח 14-08-5000 מ.י. נ' אברהם מאיר טלה
25 : (27.10.15)

26 "...לאור האמור נקבע בעניין טמטאווי, כי העבירה האחרת (קרי
27 "עבירת המקור") – צריכה להיות עבירת פשע הכרוכה בалиמות
28 או בסיכון אינהרנטי של חיי אדם. עוד נקבע כי היסוד הנפשי –
29 יהיה בדרגה של אדישות לגרם התוצאה הקטלנית, להבדיל מקלות
30 דעת גרידא. מסקנה זו מביאה לידי ביטוי את התפיסה, לפיה, ראוי
31 לנקוט משנה זהירות בקביעת המקרים אשר נופלים בגדרה של

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 עבירת הרצח, עבירה אשר עונש מאסר עולם קבוע לצידה ולפיכך,
2 בית המשפט אינו יכול להביא לידי ביטוי בענישה את ההבדלים
3 באשם המוסרי בין מורשעים שונים...מעיון בפסיקה עולה כי גם
4 קודם להלכת טמטאווי, השימוש שנעשה, הלכה למעשה, בסעיף
5 300(א)(3), יוחד למקרים בהם "עבירות המקור" היו קשות,
6 אלימות ומובהקות. כך למשל בע"פ 67/54 חסיב דהוד ואח' נ'
7 היועץ המשפטי לממשלת ישראל, ט 654 (1955) הורשעו הנאשמים
8 ברצח, לאחר שהציתו במכוון בית בעת שדיריו לנים בו; בע"פ 60/81
9 צבי גור נ' מדינת ישראל, לו (4) 505 (1982) הורשע המערער ברצח
10 לפי סעיף 300(א)(3) לאחר שחטף ילד ושעה שחשש כי הקורבן יסב
11 את תשומת לב העוברים והשבים, סתם את פיו וגרם למותו; בע"פ
12 412/70 טוביה ליבוביץ נ' מדינת ישראל, כה (2) 225 (1971) הורשע
13 הנאשם ברצח שעה שנאבק בילדה כבת שבע כאשר ביקש לאנסה,
14 וכאשר במהלך המאבק גרם למותה; בע"פ 3834/10 שמעון והבה נ'
15 מדינת ישראל (06.03.2013) הורשע אחד המערערים ברצח
16 בנסיבות של ביצוע שוד אלים בסופרמרקט, תוך שימוש בנשק חם
17 וירי פרוץ לכל עבר... בכל הנוגע לשימוש בסעיף 300(א)(3) לחוק,
18 בנסיבות של התפרצות, נראה כי ההרשעה נעשתה במקרים אלו
19 כאשר להתפרצות נלוותה אלימות ממשית ותכנון מדוקדק (השווה:
20 עפ 361/78 עלי איברהים קבועה נ' מדינת ישראל, לג (1) 123
21 (1978), שם דובר בהתפרצות מאורגנת, בכפיתת הקורבן בחוט
22 חשמל, הכאתו קשות וסתימת פיו שהביאה לחניקתו; או ע"פ
23 3914/05 איתן אחרר נ' מ"י, תקדין-עליון 1627(4)2008
24 (10.11.2008), שם הורשע הנאשם ברצח בנסיבות של הריגה
25 בהתפרצות, לאחר שזה הצטייד בכלי נשק חם להדוף את מי
26 שיקרה בדרכו, והלם במוט ברזל בראש קורבנו)."

100. תנאי זה שעבירת השוד תוכר כעבירה אחרת לצורך הרשעה בעבירה לפי סעיף 300(א)(3) הינו
27 הכרחי אך לא מספיק. לאמור, על המאשימה היה להביא לעיונו פסיקה ובה הורשע פלוני
28 ברצח, תוך כדי ביצועה של עבירת שוד, שעה שהוא עצמו כלל לא נכח בזירה, וכפי שעוד אראה
29 להלן, מעשיו, היו ברף התחתון של המעשה הפלילי.
30
31

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעארתה(עציר)

1 אכן, לצורך הרשעה בעבירת רצח על פי הדוקטרינה של מבצע בצוותא אין צורך
2 בנוכחות בזירה, אך עם זאת ודרך כלל נקבע עובדתית כי אכן המבצע בצוותא נכח בזירה ועל
3 כך התבססה הרשעתו. מקום שזה לא היה נוכח בזירה, נדרש בית המשפט לצבר ראיות
4 משמעותי הקובע שמי שלא נכח, היה שותף מלא לתכנון ולידיעה כי במסגרת העבירה
5 המקורית יכול, ברמה גבוהה של וודאות, שתבוצע גם עבירת רצח וראה מה שנכתב בע"פ
6 10407/10, אולינקוב נ' מדינת ישראל (14.4.10) להלן ע"פ 10407/10:

7
8 "הנה כי כן, בשונה מהלכת ברזובסקי ולהבדיל מדימה, בעניינו של
9 יאן מאפשרת התשתית הראייתית לקבוע את מודעותו למתרחש,
10 וזו מתבססת על אלה: טיב הקשר בין השותפים; ההיגיון אשר עמד
11 מאחורי חלוקת התפקידים ביניהם; ההכרח שבשימוש באלומות
12 כלפי הקורבן; ושיחות הטלפון התכופות לאורך ביצוע החטיפה
13 והשוד. לכל אלה מתווספים ממצאי המהימנות של ערכאה קמא
14 בהתייחס לעדותו הכבושה של יאן – והרי לך המסקנה כי לא קמה
15 עילה להתערב בהרשעתו. זו השקפתי גם באשר להשגות כנגד
16 העונש."

17
18 ראה למשל שוב בעניין משולם אשר ב"כ המאשימה ציטט רק חלק הימנו, והציטוט המלא
19 הינו כדלהלן:

20
21 "עם זאת, נוכחות השותף בזירה בעת ביצוע העבירה הנוספת על ידי
22 חברו עשויה לתרום בהיבט הראייתי להסקת מסקנה בדבר קיום
23 ציפייה בפועל או אפשרות ציפייה בכח, לפי הענין. מצד שני,
24 ההעדרות מן הזירה מצריכה מצידה משקל ראייתי בעל עוצמה
25 לביסוס מסקנה בדבר מעורבות השותף הנעדר בעבירה נוספת אשר
26 בוצעה בפועל בידי חבריו שנכחו במקום." (ההדגשות שלי, א"ק).

27 עוד ראה דברים דומים שנאמרו בעניין ברזובסקי ושם בדבריה של כב' השופטת א' פרוקצ'יה
28 לעניין זיכוי של אולג ברזובסקי מעבירת הרצח בה הורשע כמבצע בצוותא מכח דיני
29 השותפות וכדלהלן:

30 "בעניינו של אולג, באתי לכלל מסקנה כי יש מקום לדחות את
31 ערעורו בכל הנוגע למעורבותו בעבירות הקשר הפלילי והשוד. עם

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 18-02-10435 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 זאת, יש לקבל את ערעורו באשר להרשעתו בעבירת הרצח, וזאת
2 עקב ספק שנתר בלבי באשר לקיומו של תכנון מראש של
3 הקושרים שאולג נימנה עליהם, להמית את המנוח אגב ביצוע
4 השוד, ונוכח ספק שנתר גם לגבי מודעותו מראש לאפשרות כי
5 מעשה המתה עלול להתרחש אגב ביצוע התכנית הפלילית. לדידי,
6 נותר אף ספק באשר למעורבותו כמבצע בצוותא לעבירה הרצח
7 בתורת עבירה נגררת לעבירת השוד במשמעות סעיף 34א(א) לחוק
8 העונשין, אשר לביסוס אחריות לגביה יש צורך בהוכחת מודעות
9 בכח לאפשרות עשייתה אגב עבירת השוד.
10 ... תשתית הראיות בעניינו של אולג היא, איפוא, מוצקה בכל הנוגע
11 להיותו הוגה רעיון השוד בחבורה, יוזם הקשר עם חברי
12 הקבוצה, שותף פעיל בתכנון הקשר הפלילי לבצע שוד, מעורב
13 בפרטי ביצוע השוד ממש עד לכניסת חבורת הקושרים לזירת
14 הפשע, ומעורב ממרחק במתרחש במהלך ביצוע העבירות ובסמוך
15 לאחריהן באמצעות שיחות טלפון שקוימו עמו על ידי השותפים
16 האחרים שנמצאו בדירת המנוח. אף שלא היה שותף בפועל
17 למעשים הפיזיים שהתרחשו בדירת המנוח, מעורבותו היתה
18 מרכזית וישירה, ויש להניח כי בלעדיו אפשר והעבירות לא היו
19 מתבצעות כלל בדרך ובאופן בו נתבצעו. הדברים אמורים בבירור
20 לענין תכנון השוד ובצועו. אשר למעשה ההמתה של המנוח - שאלת
21 מעורבותו של אולג מעלה שאלות מורכבות, ואלה ידונו להלן.
22 ...השאלות האמורות אינן קלות להכרעה. עם זאת, בסופו של יום
23 נראה לי כי רמת ההוכחה שהוצגה במשפט ביחס ליסוד הנפשי של
24 אולג בהקשר לעבירת הרצח אינה עונה על הרמה הנדרשת לצורך
25 הרשעתו בעבירה זו בתורת מבצע בצוותא עם חבריו, אשר בצעו
26 בפועל את מעשה הרצח בעוד הוא לא נכח כלל בזירה, ולא לקח
27 חלק בביצוע בפועל של השוד וההמתה. הדברים אמורים הן לענין
28 אחריותו הישירה של אולג כמבצע בצוותא של עבירת הרצח
29 כעבירה צפויה, והן לענין אחריותו לרצח בתורת עבירה נוספת
30 נגררת מכח סעיף 34א לחוק.
31 שאלה היא אם יש די בראיות שפורטו כדי להצביע מעבר לספק על
32 מעורבותו של אולג בעבירת הרצח בתורת מבצע בצוותא עם חבריו,

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 אף שלא נכח בזירת הפשע. העובדה כי אולג לא נכח בזירת הפשע
2 בעת ביצוע העבירות מצריכה משקל ראייתי כבד במיוחד כדי לבסס
3 את אחריותו לעבירת הרצח, בבחינת עבירה נוספת לעבירה
4 העיקרית של שוד שאותה תכנן ולה נמצא אחראי. אילו נכח במקום
5 בעת ביצוע העבירה הנוספת, אחריותו לביצועה היתה קלה יותר
6 להוכחה, כדבר הנלמד מן הנסיבות. הראיות הקיימות מצביעות על
7 אפשרות מסתברת כי אולג היה מעורב בעבירת הרצח בנוסף
8 לעבירת השוד, אף שלא נכח במקום. אולם אין בהן את אותה
9 עוצמה וחד-משמעיות הנדרשת לצורך הפללה בעבירה זו. בגרסה
10 קטועה של דימיטרי שנמצאו לה חיזוקים בנסיבות אובייקטיביות
11 שונות אין כדי לספק את מלוא העוצמה הראייתית הנדרשת לצורך
12 הרשעת אולג בעבירת רצח, במצב בו לא היה נוכח כלל בזירת
13 הפשע, ומקום שברי כי העבירה העיקרית שלשמה יזם את הקשר
14 הפלילי היתה שוד. אכן, קימת הסתברות כי מעשה ההמתה של
15 המנוח היה בגדר התכנון המקורי, או למצער, כי לאולג היתה
16 מודעות בפועל לכך שהמתת המנוח היא בגדר מעשה אפשרי אגב
17 ביצוע עבירת השוד. אולם אין די בהסתברות לענין זה מקום שנתר
18 ספק הגורע ממידת הוודאות הנדרשת לצורך קביעת אחריות ישירה
19 של שותף לעבירה באשמת רצח. עובדת אי המצאותו של אולג
20 בזירת הפשע בעת ביצוע העבירות והעובדה כי הראיה המפלילה
21 העיקרית לענין זה היא גרסה מגומגמת של דימיטרי במשטרה
22 ובבית המשפט אינן מניחות וודאות מספקת הנדרשת לצורך
23 הרשעה בפלילים בעבירת רצח בבחינת אחריות ישירה של שותף
24 לעבירה."

101. בענייננו שלנו מבקש ב"כ המאשימה להסתמך על אמרתו הסתמית של הנאשם, שלא בא
25 לה כל חיזוק או אישוש ממקור חיצוני כלשהו, שהנאשם היה מודע לכך או צפה
26 מראש, וברמה הנדרשת, כפי שפורט לעיל " כי יתפתח עימות אלים, וכי במידה ותהיה
27 התנגדות מצד המהמרים, ייעשה שימוש בסכינים ושהדבר יכול להביא למות".
28

29 אמנם, הנאשם אמר משפט סתמי ולפיו "ישנה אפשרות שאדם שמנסה לשדוד אותו יתנגד
30 לכך ואז השודד יכול לעשות שימוש בכח ואם יש לשודד סכין אז יכול שיעשה בה
31 שימוש, ואם הסכין בעלת להב גדול, אז יש סיכוי שמי שנדקר ימות..."

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעארתה(עציר)

1 זהו משפט היפותטי בעליל ודומני, שאי אפשר על בסיסו בלבד, לקבוע שלנאשם הייתה
2 מודעות של ממש לכך שעבירת השוד, או הניסיון לה, עלולה להסתיים ברצח!
3 ער אני לכך שבעניין ברזובסקי, האחרים לא נכנסו לזירה כשברשותם נשק חם או קר, וזאת
4 בשונה כאמור מהנדון שבפנינו. אולם מן הצד השני, בנסיבות המקרה שם, רבו הסימנים לכך
5 שהאחרים נכנסו מלכתחילה על מנת לרצוח את המנוח שם במהלך שוד ואולג, הגם שלא
6 נכנס עימם, הוא זה שהיה הרוח החיה והמתכנן העיקרי (לפחות של עבירת השוד) ואף על פי
7 כן חתמה שם כב' השופטת פרוקציה את דבריה כך:

8 **"כלל הנסיבות אמנם מעלה חשד כבד כי אולג היה בעל מודעות**
9 **בפועל, או למצער, בעל מודעות בכח לגבי אפשרות המתת המנוח**
10 **אגב השוד, אולם חשד זה אינו מגיע לרמת הוודאות הנדרשת לצורך**
11 **הרשעה פלילית בעבירת רצח. המדובר במצב גבולי, קשה להכרעה,**
12 **המצדיק בסופו של יום ליהנות את הנאשם מן הספק, נוכח חולשת**
13 **הראיות בכל הקשור למעורבותו של אולג בעבירת הרצח."**

14
15 דומני, שבעניינינו, הדברים יפים מכח קל וחומר, ואין בכוחנו לקבוע שלנאשם הייתה
16 מודעות שמעשה השוד עלול להסתיים ברצח.

17
18 102. עוד אפנה לע"פ 8119/08 עיסא נ' מדינת ישראל (9.12.10) שם נאמר כך:

19 **"לצורך הדיון בעניינינו של אמיר נדמה כי יהיה נכון להניח לטובתו,**
20 **כי נוכח הנחייתו לעוואד (ירי לעבר רגליו של אקרם) הוא לא צפה**
21 **בפועל את התוצאה הקטלנית...."**

22 הנה כי כן, שם היה אקדח, ניתנה הנחייה לירות בו ואף על פי כן נקבע, שהנאשם שם לא
23 צפה בפועל את התוצאה הקטלנית (!) כלום בעניינינו ושעה שהנאשם הזהיר את חבריו לבל
24 יעשה שימוש בסכינים (וכזכור, המאשימה ביקשה ללמוד מכך על מודעותו לכך שיכול ותבוצע
25 עבירה של רצח), ניתן לקבוע שהנאשם צפה את התוצאה הקטלנית? דומני שעל דרך קל וחומר,
26 התשובה שלילית (ודוק), איני נדרש עתה לעניין הרשעה מכח סעיף 34 שבגינה הורשע שם
27 אמיר ולזה אדרש להלן).

28

29

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1

2

103. בעניין ברזובסקי הנ"ל, הוסיפה וקבעה כב' השופטת פרוקצ'יה כי :

3

"בנסיבות הענין, ובזהירות המתבקשת בדיון בפלילים, אני

4

מתקשה למצוא את אולג אחראי בעבירת רצח גם בתורת מבצע

5

בצוותא של עבירה נגררת לשוד במסגרת סעיף 34א לחוק. לענין

6

אחריות פלילית במסגרת זו, די במודעות בכח לאפשרות ביצועו של

7

רצח אגב מעשה השוד. לצורך כך, החלופות הרלבנטיות הן

8

רצח תוך ביצוע עבירה אחרת ורצח לצורך הימלטות מעונש שאינן

9

דורשות כוונה מיוחדת ומסתפקות ביסוד נפשי של פזיזות לגבי

10

תוצאת הקטילה. אף שיש נסיבות העשויות לתמוך במסקנה בדבר

11

קיום מודעות בכח לאפשרות ביצוע מעשה רצח אגב ביצוע השוד,

12

אין זו מסקנה חד משמעית בנסיבות מקרה זה, מקום שאולג לא

13

היה נוכח כלל בזירת הפשע בשעת מעשה, ומעורבותו בתכנון

14

הקשר הפלילי לכל אורך הקו התמקדה בעבירת השוד כמטרה

15

מרכזית. גם בהקשר זה חשוב לציין כי הקושרים נכנסו לבית

16

המנוח בלא כל נשק קר או חם בידיהם, וכי אולג היה עימם עד

17

סמוך לזמן בו נכנסו לזירת הפשע וסביר להניח כי ידע, בתור מי

18

שהיה מצוי בפרטי תכנון העבירה, כי הם אינם מצוידים בנשק,

19

ונותרת אפשרות, גם אם רחוקה, כי אפשר שהניח עקב כך כי אין

20

בכוונתם להמית את המנוח ואף לא צפה בהכרח התרחשות כזו. לא

21

ניתן לשלול לחלוטין את האפשרות כי אותה עת, ובטרם נכנסו לבית

22

המנוח, עדיין לא גמלה בלב הקושרים ההחלטה להמיתו, והחלטה

23

זו נתגבשה אצל חברי הקבוצה רק בעת שהיו בדירה."

24

25

104. הלכת ברזובסקי אומצה בפסיקה מאוחרת וראה, ע"פ 10407/07, שהוזכר לעיל.

26

"הנחת המוצא של דעת הרוב היתה כי דימה היה יכול לשער בנפשו

27

שחטיפתו של המנוח מפתח ביתו אל תוך כלי רכב כאשר הזמן

28

דוחק, עלולה הייתה לגרור אחריה שימוש באלימות, לרבות

29

אלימות קשה העלולה להסתיים בתוצאה קטלנית (פסקה 11

30

לפסק דינו של השופט מ' פינקלשטיין). אולם דימה לא נכח בזירת

31

הרצח ואף לא השתתף בהכנה מוקדמת של כלי משחית כלשהו, ועל

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 כן היתה חייבה אותה הנחת מוצא לעמוד במבחניה של הלכת
2 ברזובסקי (ע"פ 2948/03 ברזובסקי נ' מדינת ישראל ([פורסם
3 בנבו], 20.6.2005)) – הלכה, אשר הובאה בהרחבה בערכאה קמא,
4 ואחזור עליה בקצירת האומר.

5 באותו מקרה דובר בשותף (להלן: ברזובסקי) לעבירת שוד מתוכננת
6 מראש, אשר לא נטל חלק בביצוע המעשה בפועל, אלא עמד בקשר
7 טלפוני עם שני שותפיו. תוך כדי המעשה, אשר בוצע בבית הקורבן,
8 רצוחו שניים אלה באכזריות. ערכאת הדיון הרשיעה את שלושת
9 השותפים בעבירת רצח, אולם בית-משפט זה החליט להפוך את
10 ההחלטה באשר לברזובסקי ולזכותו מעבירת רצח. בפסק דינה של
11 כבוד השופטת א' פרוקצ'יה נקבע, כי מאחר שלא נכח בזירת
12 האירוע ואף לא היה שותף להכנה מוקדמת של כלי נשק – נדרשה
13 תשתית ראייתית איתנה להוכיח כי התקיימה אצלו המודעות
14 הנדרשת, בפועל או בכוח, לאפשרות התרחשותה של תוצאה
15 קטלנית. באשר למודעות בפועל נקבע, כי דבר בחומר הראיות לא
16 העיד על כך שברזובסקי היה מודע בדרך זו או אחרת לתוצאה
17 הקטלנית. באשר למודעות בכוח נקבע, כי אין די לבססה על אמת
18 המידה האובייקטיבית של אדם מן היישוב, אלא יש חשיבות גם
19 להקשר הדברים הסובייקטיבי הנלמד בנסיבות העניין (ההדגשה
20 שלי, א"ק). בהמשך הובהר מדוע מאותן נסיבות פרטניות עולה כי
21 לא התקיימה אצל ברזובסקי המודעות ה"אובייקטיבית-
22 סובייקטיבית" הנדרשת, בעיקר, משום שמרבית הראיות הצביעו
23 כי לא רק שלא שיער, אלא שאף לא הייתה לו עצמו עילה לשער,
24 שהתוכנית העבריינית תצא מכלל שליטה, בין היתר, משום שהוא
25 הגה תוכנית זו לפרטיה.

26 20. כמתבקש ממבחניה של הלכת ברזובסקי, בדקו שופטי הרוב
27 במשפטו של דימה אם קיימות ראיות בעלות משקל לבסס את
28 השקפת המשיבה בדבר אחריותו גם לעבירת הרצח, ועל כך השיבו
29 בשלילה. בדבריו לא אמר דימה דבר המסגיר מודעות כלשהי לעניין
30 התוצאה הקטלנית, מלבד אמירה כללית כי הבין ששותפיו עומדים
31 לנהוג במנוח באלמות כזו או אחרת, ועל כך הוסיף כי אם היה יודע
32 על שיתחולל מראש לא היה משתתף בביצוע השוד. בנוסף,

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 מהראיות אשר עמדו בפניהם "לא עלה די מידע לגבי מידת
2 ההיכרות בין ארבעת הקושרים, ועיקר באשר לשאלה, מה ידע
3 הנאשם על עברם ומזגם של אנטון ויאריק. לשאלה זו עשויה להיות
4 חשיבות של ממש, כאשר מדובר על מודעות בפועל של נאשם
5 לאפשרות שחבריו לקשר הפלילי יחרגו מעבירת השוד וירצחו את
6 המנוח" (פסקה 14 לפסק דינו של השופט מ' פינקלשטיין).

7 יחד עם זאת, עמדה דעת הרוב על אי אלו הבדלים שמצאה בין
8 המקרה שלפניה לבין הלכת ברזובסקי, ובין היתר, כי דימה לקח
9 חלק פעיל בביצועה של התוכנית העבריינית. היא הוסיפה עוד, כי
10 אדם מן היישוב היה יודע שמקרי שוד אלימים עלולים להסתיים
11 ברצח, וגם דימה, ככל אדם מן היישוב, יכול היה לצפות את מות
12 הקורבן כאפשרות ממשית. לאור זאת נקבע כי "הרשעתו של
13 הנאשם לפי כללי האחריות הנגזרת תהיה צודקת במקרה זה"
14 (שם, בפסקה 28), ובמילים אחרות: כי ראוי להרשיע את דימה
15 כמבצע בצוותא של עבירת הרצח במזיד, כעבירה שונה או נוספת,
16 וזאת מכוח החלופה השלישית של סעיף 300(א) בצירוף עם סעיף
17 34 לחוק. אולם נוכח דרישתה הקפדנית של הלכת ברזובסקי,
18 החליט בית המשפט המחוזי, תחת הכותרת "מחשבה שנייה לאור
19 פסיקת בית המשפט העליון", כי חרף הנטייה להרשיע את דימה
20 בעבירת רצח, אין בתשתית הראייתית די כדי לקבוע שצפה את
21 אפשרות המוות במידה גבוהה של וודאות.

22 עינינו הרואות, ההכרעה בעניינו של דימה – בה תלה יאן את יהבו
23 – הייתה מרחק פסיעה בלבד מתוצאה מרשיעה בעבירת רצח, אולם
24 לאור הלכת ברזובסקי, לא ראה בית-המשפט להסתפק בתשתית
25 הראייתית שהיתה בפניו. פסק דין זה שהמשיבה בחרה שלא
26 לערער עליו ומטעמיה – הפך חלוט. סבורני כי מארג הראיות
27 בעניינו של יאן שונה, ודי בו לבסס הרשעה בעבירת רצח."

28
29 הנה כי כן, נקבע שם שלא די בציפיות אובייקטיבית של "אדם מן היישוב", אלא יש צורך
30 ביסוד אובייקטיבי – סובייקטיבי.

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

שתי הערות לפני סיום

1
2
3
4 105. הערה ראשונה - ב"כ המאשימה ביקש להסתמך על הלכת ח"ירו, ע"פ חירו נ' מדינת
5 ישראל 2111/99 (פסק דין מיום 26.11.03) ואולם וכפי שפורט לעיל, הפסיקה המאוחרת
6 וכפי שנסקרה לעיל, קבעה אמות מידה מחמירות הרבה יותר לצורך הרשעה בעבירת רצח,
7 במהלך ביצועה של עבירה אחרת, על בסיס קונסטרוקציה משפטית, כזו או אחרת, של
8 מבצע בצוותא.

9
10 106. הערה שניה – אין ספק, ועל כך כבר נכתבו מאמרים רבים, כי הטלת אחריות פלילית על
11 שותף לביצוע עבירה, מקום בו לא הייתה לו כל תרומה פיזית למעשה, מהווה הרחבה
12 של עקרון האחריות הפלילית ואולי אף סטייה הימנו. משכך, ולטעמי ראוי לנהוג בזהירות
13 מרובה בבואנו להרשיע בעבירת רצח על סמך דוקטרינה משולבת של רצח תוך כדי ביצוע
14 עבירה אחרת בצירוף המבנה של מבצע בצוותא.

15
16 ראה לעניין זה בע"פ 1639/98 משה דהן נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(4) 501, 524 :

17 "כאמור, על-פי הוראת סעיף 34א(א) לחוק, האחריות הפלילית
18 המוטלת על מבצע בגין עבירה שונה שביצע שותפו לעבירה
19 המקורית, מבוססת על יסוד נפשי של צפיות בכוח בלבד, גם אם
20 לעבירה עצמה נדרש יסוד נפשי של מחשבה פלילית. בהתחשב
21 בהרחבה הרבה שמרחיב סעיף 34א את גבולות האחריות הפלילית
22 קיימת חשיבות לבחינה מדוקדקת ודווקנית של מכלול הנתונים
23 בטרם תתקבל הכרעה בשאלה אם התקיימה יכולת אובייקטיבית
24 לצפות את ביצועה של העבירה השונה או הנוספת, צפייה הנבחנת
25 באמות-מידה סבירות ומקובלות של אדם מן היישוב. את ההצדקה
26 שבהרחבת האחריות הפלילית בסעיף 34א מבססים התומכים בה
27 על כך שהביצוע המשותף כולל גם הסכמה לכך שכל המבצעים
28 שנכנסו למשימה הפלילית יפעלו ל"הצלחתה" ולהגנה על
29 המבצעים, כפי שהנסיבות תחייבנה (ראו קרמניצר [15], בעמ' 122.
30 וכן ראו פלר בספרו הנ"ל [14], בעמ' 338).

31 שאלת הצפיות לביצוע העבירה השונה או הנוספת צריכה להיבחן
32 אמנם על-פי אמת-מידה אובייקטיבית של "אדם מן היישוב", אך

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 נקודת המוצא לבחינת הצפיות בכוח צריכה להיות מבוססת על
2 המטען הסובייקטיבי שהיה לאותו מבצע ביחס לנסיבות הקשורות
3 בעבירה. על-פי הוראת סעיף 34א, הבחינה נעשית בהתאם ליכולת
4 הצפייה "בנסיבות הענין". לענין זה יפים דברים שנאמרו מפיו של
5 השופט מצא:

6 "...את קיומה של צפיות בכוח לביצועה של עבירה שונה או נוספת
7 יש לבחון לאור נסיבותיו הקונקרטיות של המקרה הנתון. הבחינה,
8 יש לזכור, היא לעולם בדיעבד, ועליה להתייחס לנסיבות ביצועה
9 של העבירה השונה או הנוספת, כפי שבוצעה בפועל. טול עבירת
10 רצח, המבוצעת בידי אחד המבצעים בצוותא של עבירת שוד במהלך
11 השוד. המבחן להחלת אחריות לביצועה על המבצעים האחרים
12 איננו נעוץ בשאלה אם רצח אגב שוד מהווה התרחשות צפויה.
13 המבחן הוא אם בנסיבות ההתרחשות הקטלנית כפי שאירעה
14 בפועל (ההדגשה שלי א"ק), ניתן לייחס למבצעים האחרים מודעות
15 בכוח."

16
17 עוד ראה לענין זה דברים שנכתבו ע"י המשנה לנשיא (כתוארה אז), כב' השופטת
18 מ. נאור בענין, ע"פ 6365/12 פלוני נ' מדינת ישראל (9.10.13):

19
20 "גם שיקולי מדיניות שיפוטית מובילים לאותה מסקנה. הטלת
21 אחריות פלילית על שותף לביצוע בצוותא מקום בו לשותף לא היתה
22 תרומה פיזית למעשה היא, מטבעה, הרחבה של האחריות
23 הפלילית (ראו אנקר "על ההבחנה בין מבצע בצוותא למסייע"
24 מחקרי משפט יז 339, 340-341 (2002)). הטלת אחריות כזו מקום
25 שאותו שותף גם לא היה מודע לאפשרות קרות התוצאה (אף שאדם
26 סביר בנעליו היה צריך לצפותה) היא מרחיבה מדי, ועלולה להביא
27 להפללת יתר."

סוף דבר

28
29
30
31 107. סוף דבר אפוא כתחילתו, בנסיבות הכוללות של הנדון שבפנינו, לא ניתן, כך להבנתי, להרשיע
32 את הנאשם בביצוע בצוותא של עבירת הרצח, אם על שום הספק שמא גם בעבירת השוד חלקו

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1 היה כשל מסייע בלבד ולא כשל מבצע בצוותא, אם משום דרישת הפסיקה המאוחרת, כי על
2 מנת להרשיע כמבצע בצוותא בין על פי דיני השותפות הרגילים ובין על פי סעיף 34א' לחוק
3 העונשין יש צורך במידה גבוהה של וודאות, ביסוד הנפשי, שזו אכן הייתה המודעות של מי
4 שלא ביצע את מעשה ההריגה ובוודאי שהדברים נכונים למי שכלל לא היה בזירה ואם משום
5 שלא הוכח ברמה הנדרשת בפלילים, שאכן בוצעה עבירה של רצח.

6 משכך אפוא, אמליץ לחבריי לזכות את הנאשם, ולו מחמת הספק, מעבירה של ניסיון לשוד
7 ומעבירה של רצח, ולהרשיעו אך ורק בעבירה של סיוע לניסיון בשוד בנסיבות מחמירות,
8 עבירה לפי סעיף 403 סיפא לחוק העונשין.

9

אשר קולה, שופט
[אב"ד]

10

11

השופט דני צרפתי

12

13 1. מסכים אני לחוות דעתו המקיפה והמעמיקה של חברי, אב בית הדין, כמו גם לכלל
14 המסקנות וההכרעות אליהן הגיע בחוות דעתו.

15

16 2. כך שותף אני למסקנה הפותחת והמסכמת של חברי, כפי שהיא עולה ממבט על
17 מהנסיבות בענייננו, כמו גם לאחר ניתוח מעמיק ופרטני, ולפיה יהיה זה בלתי סביר, לרבות
18 על פי

19 השכל הישר וניסיון החיים בנסיבות ענייננו לייחס לנאשם שבפנינו את עבירת הרצח
20 ולהרשיעו בה.

21

22 המדובר כפי שפורט, במי אשר לא הוכח לגביו, ברף הדרוש להרשעה, כי יש לו חלק מרכזי
23 בעבירת ניסיון השוד – בין השאר בתכנונה או בחלק העיקרי של ביצועה בפועל. על אחת כמה
24 וכמה שלא הוכח כי הנאשם דן, אשר לא נכח בדירה בה בוצע ניסיון השוד, צפה וכל שכן
25 בחר להיות אדיש לתרחיש כפי שהסתבכו הדברים בדירה והביא סופו של יום למותו של
26 המנוח ופציעת קורבן נוסף.

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1
- 2 3. מבלי למעט מהאמור לעיל, אבקש לייחד מספר הערות קצרות בכל הנוגע לשאלת אחריותו
- 3 הפלילית של הנאשם דנן לעבירת הניסיון לשוד- כמבצע בצוותא או כמסייע.
- 4
- 5 4. כפי שניתח חברי, האבחנה בפסיקה בין מבצע בצוותא לבין מסייע, אינה אבחנה קלה ואף
- 6 קשה היא להגדרה.
- 7
- 8 5. מבלי לחזור על המבחנים אשר נקבעו בפסיקה בעניין ונסקרו בהרחבה (מבחן השליטה, מבחן
- 9 הקרבה, המבחן הפונקציונאלי והמבחן המשולב), אבקש לבחון את פרשתנו לאורן של
- 10 האבחנות המעשיות אם יורשה לי להוסיף, כפי שנקבעו בע"פ 2638/10 אותו אזכר חברי.
- 11
- 12 6. על פי אבחנות אלו יש להתמקד - מצד אחד בבחינת מעורבות הנאשם שבדיון בתכנון המוקדם,
- 13 ככל שהיה, ומצד שני בשאלה עד כמה המעורב הרלוונטי נטל חלק בביצוע הפיזי של העבירה.
- 14
- 15 בהקשר לתכנון מונחים אנו לתת את הדעת למידת המעורבות בתכנון ולמעמדו של הנאשם
- 16 בהשוואה למעורבות האחרים.
- 17 בדומה לכך ולעניין הביצוע הפיזי יש לבחון את מידת והיקף התרומה והמעורבות, של הנאשם
- 18 שבדיון.
- 19
- 20 נכון להוסיף כי בין שני מדדים אלו קיימים יחסי גומלין בבחינת "מקבילית כוחות" כך שככל
- 21 שמידת המעורבות בתכנון גדולה יותר, תהא מספקת מעורבות מצומצמת יותר בביצוע הפיזי
- 22 ולהיפך, זאת על מנת שהנאשם שבדיון יוכר כמבצע בצוותא ולא כמסייע.
- 23
- 24 כמצוין בע"פ 2638/10 הנ"ל, נכון לבחון את הסיווגים – מבצע בצוותא ומסייע, כשני ביטויים
- 25 הנמצאים על רצף קווי אחד, כאשר נאשם אשר על פי שקלול שני המדדים לעיל, מעורבותו
- 26 מצומצמת יוגדר כמסייע ומי שמעורבותו ממשית יוגדר כמבצע בצוותא.
- 27
- 28 הדגשה נוספת לתשומת ליבנו, נוגעת ל"הערת האזהרה" שהובעה בע"פ 2638/10 הנ"ל, לפיה
- 29 הפרשנות שניתנה בחלק מהפסיקה למושג "מבצע בצוותא" הרחיבה יתר על המידה את
- 30 פריסתו של סיווג זה וממילא צמצמה במקביל את תחומו של "המסייע".
- 31

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

7. בענייננו ולמידת מעורבותו של הנאשם בתכנון המוקדם ומעמדו בהקשר זה, ביחס למעורבים האחרים, לא הציגה המאשימה ראיות בעלות משקל מספק לחובת הנאשם, זאת למעט ניסיונה ללמוד מדברי הנאשם בהודעותיו, כי סיפר למעורבים האחרים בדבר "דירת ההימורים", על היותו יוזם ומתכנן, ניסיון שנדחה בחוות דעתו של חברי. בהמשך לניתוח שהציג חברי, הרי בכל הנוגע לסוגיית התכנון המוקדם, אין בידינו עדויות או ראיות הנוגעות לחלקו של הנאשם, זאת לבד מהודעות הנאשם במשטרה, במסגרתן הוא מכחיש כל מעורבות בתכנון. בנסיבות אלו, הוויתור על עדותו של דאהר, המעורב הנוסף על פי המאשימה, בדגש לבירור גרסתו בכל הנוגע לסוגיית התכנון המוקדם ומידת מעורבות הנאשם דנן בסוגיה, הינו בעל משקל ממשי לחובת המאשימה.
- אדגיש כי התיעוד שבמצלמות האבטחה משקלו רלוונטי בעיקר לשאלת מידת המעורבות בביצוע הפיזי, מבלי שתהיה לו תרומה ממשית, אם בכלל, לשאלת התכנון המוקדם. אוסיף, כי על פי המאשימה עצמה עסקינן בעבירת ניסיון שוד שבוצעה תוך תכנון מוקדם, במובחן מ"שותפות ספונטאנית" הנעדרת תכנון מוקדם. מכך ברור ש"החסר" בראיות באשר לחלקו של הנאשם בשלב האמור, הינו בעל משקל. באשר למידת ההסתמכות על גרסאותיו "המרחיקות והמזכות" של הנאשם, לרבות לסוגיית התכנון המוקדם, שעה שהנאשם בחר לא להעיד, אקדיש הערה בהמשך. בשלב זה, די שנשלים כי "אמירות מפלילות" בהקשר לסוגיית התכנון המוקדם, אינן בנמצא בהודעות הנאשם, על צד העיקר. המקובץ מלמדנו אם כן, כי המאשימה למעשה לא הציגה בפנינו ראיות המלמדות על מעורבות הנאשם בתכנון המוקדם בפרשת ניסיון השוד דנן.
8. על רקע מסקנה זו יש לבחון את מידת מעורבות הנאשם בביצוע הפיזי של עבירת השוד, באופן שהעדרן של ראיות למעורבות בתכנון המוקדם כאמור, מטיל על המאשימה נטל להוכיח מעורבות ממשית ומרכזית בשלב הביצוע הפיזי, זאת בניסיון לאזן את "מקבילית הכוחות" אותה הזכרתי לעיל, ולהביא להרשעת הנאשם כמבצע בצוותא ולא רק כמסייע.
- חברי בחוות דעתו סוקר את אותן פעולות המלמדות, לפי המאשימה, על מידת מעורבותו של הנאשם בביצוע הפיזי ומסיק בנדון, תוך ניתוח כל פעולה ופעולה, כי הדברים מלמדים שלנאשם הייתה אכן מעורבות בביצוע העבירה, ברם, אין במכלול הפעולות כדי ללמד, מעבר לספק סביר, כי הנאשם שבפנינו הוא מבצע בצוותא במובחן ממסייע.

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 גם עם מסקנה זו של חברי מסכים אני.
- 2 אודה, כי בחינה מצטברת של "אוסף" הפעולות שנסקרו (ראה סעיף 78 לחוות דעת חברי)
- 3 יכולה ללמד לכאורה ועל פי היגיון החיים, על מעורבות ממשית, אקטיבית ופליילית, אשר
- 4 במצטבר לראיות ממשיות באשר למעורבות בתכנון המוקדם, יכול, הייתה מצדיקה מסקנה
- 5 לכאורית לסיווגו של נאשם שכזה כמבצע בצוותא.
- 6 דא עקא וכפי שהוכרע בחוות דעת חברי, בנסיבות ענייננו אין בהיקף המעורבות שהוכחה, כדי
- 7 לבסס מעבר לספק סביר את מעמדו של הנאשם כמבצע בצוותא במובחן, ממסייע.
- 8 אני רואה להוסיף, כי חברי הדריך עצמו, ככלל, להימנע מלהסתמך על אמרותיו "המזכות"
- 9 של הנאשם בהודעותיו במשטרה, זאת בהמשך לטענת ב"כ המאשימה בעניין ולפיה שעה
- 10 שהנאשם דגן בחר שלא להעיד ולעמוד בחקירה נגדית, יש להימנע מלהסתמך על אמירותיו
- 11 "המזכות" וכי הוא גם אינו יכול ליתן פרשנות לאמרותיו המפלילות.
- 12 כאמור וגם על בסיס הנחה מחמירה זו ותוך מתן פרשנות מסתברת לאמירות המפלילות-
- 13 נוכחנו, כי ניתן לפרש את פעולותיו של הנאשם כמלמדות על סיוע ועל כל פנים אין די באלו על
- 14 מנת להוכיח מעל לכל ספק סביר שאכן הנאשם דגן בא בגדר מבצע בצוותא.
- 15 בנדון אני רואה מקום להפנות לע"פ 2592/15 פלוני נ' מדינת ישראל (6.7.16), שם אימץ בית
- 16 המשפט, ביחס לאמרות נאשם שלא העיד בבית משפט, גישה לפיה יש, ככלל, לקבל את
- 17 ההודאה כולה תוך התייחסות להעדר עדות מטעם הנאשם, רק בשלב שאלת משקל ההודאה
- 18 והאמרות שבה.
- 19 נפסק בנדון כי ראוי לבחון את ההודאה בכללותה ובשלמותה וזאת בכדי שמלאכת הסקת
- 20 המסקנות מתוכה, הן העובדתיות והן המשפטיות, לא תהא לוקה בחסר. לאחר שעברה
- 21 ההודאה על כל נדבכיה ורבדיה את שלב הקבילות, יבחן בית המשפט את מידת המהימנות של
- 22 כל חלק בה, לרבות תוך מתן משקל לכך שהאמירות המזכות לא עמדו במבחן החקירה הנגדית
- 23 ובהקשר לכך אף לקבוע, כי חלק מהאמרות מהימנות וחלק אחר לא מהימן, ומשכך ליתן לה
- 24 משקל נמוך עד אפסי בשקלול הראיות העומדות לצורך הכרעה.
- 25 בנדון הודגש כי אין "לסנן" חלקים בהודאת הנאשם מבעוד מועד כבר בשלב הקבילות ובאופן
- 26 אוטומטי.
- 27 אוסיף, כי גם על פי הגישה המחמירה לפיה הנאשם לא יכול להסתמך על אמרות בחקירה
- 28 הפועלות "לזכותו", אלא אם העיד עליהן, יוכר חריג מקום בו קיים חשש כי הוצאת הקטעים

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 המדברים לזכות הנאשם תפגוס בתמונה הכוללת המתקבלת מההודאה כולה וזאת כאשר
2 ההודאה שימשה חלק חיוני לביסוס ההרשעה.
- 3 בענייננו, זאת נדמה על פי שתי הגישות ובהינתן שהודעות הנאשם משמשות חלק חיוני לביסוס
4 ההרשעה, הכרח היה לבחון את התמונה הכוללת המתקבלת מהודעותיו של הנאשם, תוך
5 בחינת הסבריו ואמרותיו "המזכות" של הנאשם בעניין, לרבות ההסברים שמסר באשר
6 לתפקידו באירוע ניסיון השוד ובראשם הסכמתו לשמש כנהג בלבד ובפרט כאשר אלו נמצאו
7 מסתברים. למכלול האמרות יש ליתן משקל גם אם חלקי וזהיר בבחינת השאלה האם הוכח
8 בפנינו, מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם שבפנינו היה בגדר מבצע בצוותא, כטענת המאשימה.
- 9 עוד ראיתי לתת את הדעת להלכה לפיה - מקום בו עולה כי נוכחות נאשם בזירת העבירה אינה
10 מקרית, מוטל על הנאשם לסתור את ההנחה הלכאורית המסתברת מן הנסיבות ושעל פי
11 ניסיון החיים מלמדת כי נוכחותו במקום ביצוע העבירה נבעה משותפותו לעבירת המבצע, על
12 היסוד הנפשי הדרוש בעניין (ראה ע"פ 6202/95 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(5) 685, 690
13 ואשר אוזכר בהסכמה בפרשת שלום ימיני, המפורטת בחוות דעת חברי).
- 14 לציין כי זירת האירוע בהקשר להלכה האמורה הינה בהכרח בעלת משמעות רחבה ואינה
15 מצומצמת לזירה בה בוצעה העבירה "העיקרית" דווקא.
- 16 דא עקא שההלכה האמורה רלוונטית, כעולה מהגיונה, רק לאבחנה בין נוכח מקרי ואקראי
17 בזירה לבין מעורב בעבירה.
- 18 מקום כבענייננו, בו נדרשת האבחנה הדקה - בין מעורב בעבירה בגדר מבצע בצוותא לבין
19 מעורב אחר הבא בגדר מסייע - אין לאמור משקל;
- 20 גם המבצע בצוותא וגם המסייע נוכחים בזירה כחלק מהפעילות העבריינית, כאשר אין חולק
21 כי נוכחותם בזירת האירועים אינה מקרית ואינה בגדר עובדה ניטראלית ולצורך האבחנה
22 ביניהם ממילא נדרשים מבחנים אחרים.
- 23 מבלי שאני נדרש להעמיק או לקבוע מסמרות, יש מקום לבחון האם, בהתאמה להלכה לעיל-
24 לא יהיה זה נכון לאמץ מבחן לפיו, ככלל, על נאשם אשר נכח בזירה המצומצמת בה בוצעה
25 העבירה בפועל, במובחן ממעורב אשר נותר מחוץ לאותה זירה מצומצמת (דוגמת נהג ומאבטח
26 בעבירת השוד), יוטל הנטל לסתור את ההנחה הלכאורית המסתברת והמלמדת כי נכח בזירה
27 הנ"ל כמבצע בצוותא ולא כמסייע.

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

- 1 מכל מקום ושעה שאין חולק כי הנאשם דן, לא נכח בדירה בה בוצע ניסיון השוד, אין מקום
2 לשקול את המבחן המוצע כפועל לחובתו של הנאשם וכמטיל עליו לסתור את ההנחה
3 המוצעת.
- 4 12. משהוכרע על פי חוות דעת חברי, כי יש לזכות את הנאשם דן מחמת הספק, מהעבירה של
5 ביצוע בצוותא של ניסיון השוד, מתחייב הוא כי לא ניתן לייחס לנאשם זיקה לעבירת הרצח.
6 על כל פנים, הניתוח המשלים והמקיף אותו הציג חברי בחוות דעתו, זאת מחמת הזהירות
7 בלבד ותוך הנחה, לצורך הדיון בלבד, שלעניין ניסיון השוד נראה בנאשם כמבצע בצוותא,
8 מוסכם עליי במלואו ולא מצאתי להוסיף עליו דבר.
- 9

דני צרפתי, שופט

10
11

12

רננה גלפז – מוקדי, שופטת

13

מסכימה אני לחוות דעתו המפורטת של חברי אב בית הדין א. קולה, כמו גם להערותיו המאירות

14

של חברי כבי השופט ד. צרפתי.

15

16

17

רננה גלפז מוקדי, שופטת

18

19

20

21

22

23

24

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעאתרה(עציר)

1
2
3
4
5
6
7
8
9

הוחלט אפוא פה אחד, כאמור בחוות דעתו של אב בית הדין לזכות את הנאשם מן העבירות שיוחסו לו בכתב האישום ולהרשיעו בעבירה של סיוע לניסיון שוד בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 403 סיפא לחוק העונשין.

ניתנה והודעה היום ו' כסלו תשע"ט, 14/11/2018 במעמד הנוכחים.

רננה גלפז מוקדי, שופטת

דני צרפתי, שופט

אשר קולה, שופט

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29

ב"כ הצדדים : מבקשים לקבוע מועד לטיעונים לעונש.

החלטה

אנו קובעים מועד טיעונים לעונש ליום 12.12.18 שעה 9:30

בית המשפט המחוזי בנצרת

14 נובמבר 2018

תפ"ח 10435-02-18 מדינת ישראל נ' זעארתה(עציר)

1
2
3
4
5
6
7
8

הנאשם יובא על ידי הליווי.

ניתנה והודעה היום ו' כסלו תשע"ט, 14/11/2018 במעמד הנוכחים.

רננה גלפז מוקדי, שופטת

דני צרפתי, שופט

אשר קולה, שופט

9
10

הוקלד על ידי זיוה שימעון